

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto	K 24—
pol leta	12—
četrt leta	6—
na mesec	2—

v upravnishtvu prejemam:

celo leto	K 22—
pol leta	11—
četrt leta	5:50
na mesec	1:90

Izkušja vsak dan zvečer izvešči nedelje in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira. „Narodna tiskarna“ telefon št. 65.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto	K 25—
pol leta	13—
četrt leta	6:50
na mesec	2:30

za Nemčijo:

celo leto	K 28—
pol leta	14—
četrt leta	7:00
na mesec	2:30

za Ameriko in vse druge dežele:

celo leto	K 30—
pol leta	15—
četrt leta	7:50
na mesec	2:50

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. Upravištvu: Knafljeva ulica št. 5 (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 65.

Atentat „Gospodarske zveze“ in klerikalcev na kmetske interese.

Povsodi na Kranjskem je letos občutna suša, ki grozi uničiti dober del poljskih pridelkov. Najobčutnejšo škodo dela suša otavi, katere se ne bo nakosilo čisto nič ali pa zelo malo.

Res je, da je bila letina sena dokaj izdatna, toda seno še daleko ne zadostja potrebam. Ako pa se uvažuje, da je morda sena pokvarilo slabo vreme, ako se nadalje upošteva, da otave letos skoro nič ni, je treba že sedaj računati s tem, da bo letos pri nas na Kranjskem veliko pomanjkanje krme, morda prav tako, kakršno je bilo pred par leti.

Za našo živinorejo utegne to biti usodnega pomena, saj vemo, da primanjkuje našemu kmetu že sedaj živine. Ker pa se je upravičeno bati, da mu bo letos nedostajalo tudi krme, je toliko kakor gotovo, da bo marsikateri gospodar primoran prodati še to živino, ki jo danes še ima.

Napoveduje se nam torej pomanjkanje krme in kot posledica tako tega kakor tudi zgrešene gospodarske politike naše klerikalne stranke občutno pomanjkanje živine. Da bo to oboje imelo znaten vpliv tudi na cene živinam ter povzročilo znatno poostrenje že sedaj vladajoče druginje, nam pač ni treba še posebe razkladati.

Kdor se zanima za gospodarstvo, ve vse to ne morda od danes, marveč že tedne.

Ta neugodna gospodarska konstelacija, ki se nam obeta za prihodnjo zimo, mora seveda biti znana tudi našim klerikalcem ali vsaj tistim njihovim organizacijam, ki se bavijo z gospodarstvom.

Takšna organizacija je na primer „Gospodarska zveza“.

Nad vsak dvom je vzvišeno, da mora biti ali bi vsaj morala biti „Gospodarska zveza“ temeljito poučena o uspehu letošnje košnje.

In če je vkljub tej svoji poučenosti zagrešila dejanje, ki se mora proglasiti najhujše za pravega atentata na interese naše dežele, pred vsem pa na koristi našega kmeta, je to neovrgljiv dokaz za to, da nimajo klerikalci, osebno pa ne gospodje, ki se zbirajo okrog „Gospodarske Zveze“ prav nobenega smisla, še manj

pa srca za ljudske interese in koristi.

Stvar je taka-le:

„Gospodarska zveza“ je sklenila z neko trdno pogodbo, da ji bo letos dobavila 1000 vagonov sena, ki se ima izvažati na Bavarsko.

To je vzpričo sedanjega položaja v deželi, ko je pričakovati splošno pomanjkanje krme, nekaj tako nezasiščenega in škandaloznega, da se ne dá dovolj ostro obsoditi.

Pomislite samo: 1000 vagonov, to je okroglo 1 milijon 200.000 kilogramov mrve se ima iz naše dežele izvesti v tujino v času, ko nam samim grozi najobčutnejše pomanjkanje živinske krme!

Kaj se to pravi? To se pravi našo deželo, našega kmeta spraviti na rob gospodarskega propada!

Uvaževati je namreč treba, da je naš kmet v pretežni večini še jako lakomiselni: on mnogo trpi pod posledicami splošne druginje, za to gleda, da spravi v denar, karkoli more, ne da bi premislil, če ne bo kasneje tega, kar je sedaj lahkomišelnost prodal, še živo pogrešal. Že sedaj lahko trdimo, da je „Gospodarska zveza“ nakupila mnogo sena pri takih kmetih, ki že v par mesecih ne bodo imeli toliko krme, da bi mogli preko zime prekriti svojo živino. Vsled tega bodo primorani živino prodati za slepo ceno, a v tem oziru jim ne bodo čisto nič pomagale zaprte državne meje. Saj vemo, kako je bilo pred leti, ko je bilo pri nas tisto silno pomanjkanje mrve.

Malodane za polovično ceno so morali kmetje prodajati živino, dasi se takrat niti repek ni smel uvesti iz Srbije in Romunske in da si je bil takrat zabranjen uvoz argentinskega mesa.

In letos se obeta prav takšna, ako še ne slabša konstelacija in vse to večinoma po krivdi „Gospodarske zveze“ in klerikalcev.

Seveda je „Gospodarska zveza“ računala, da je sklepala to kupnjo, da bo napravila ogromen dobiček.

Toda tudi v tem oziru se je vrezala, kar izpričuje to-le suho dejstvo: Ona je prevzela dobavo sena za 5 K 50 vin. meterski stot, dočim je seno že sedaj po 6 K 50 vin.

„Gospodarska zveza“ ima že torej sedaj pri vsakem stotu 1 K efektivne izgube! Da pa bo ta izguba še naraščala od tedna do tedna, je tako gotovo, kakor amen v očenasu.

Potemtakem bo „Gospodarska zveza“ oškodovala prav občutno ne

samo kmeta, marveč tudi samo sebe, dežela pa bo kar dvakrat udarjena.

Z izvozom krme bo namreč „Gospodarska zveza“ povzročila silno druginjo mrve v deželi in pomanjkanje živine. Pri tem bo seveda sama prišla, kakor smo zgoraj razložili, na kant. In ker klerikalna večina deželnega zbora podpira vse klerikalne organizacije in če še tako brezvestno in neumno gospodarijo, ni izključeno, da bo „Gospodarska zveza“ ob koncu koncev dobila še deželno podporo, seveda za to, ker bo povzročila s svojo nepreudarno in brezvestno „kupteljo“ ogromno škodo kmetu in deželi.

Sicer pa dobiva ta zavod že sedaj redno deželno subvencijo in sicer pod naslovom, da pospešuje — kmetijstvo. Kako „pospešuje“ „Gospodarska zveza“ kmetijstvo, je razvidno iz zgoraj povedanega.

Trdi se torej lahko do cela upravičeno, da dobiva „Gospodarska zveza“ deželno podporo za to, da s to podporo povzroča škodo deželi in kmetu.

Tako se gospodari v deželi in tako se „rešuje“ kmeta na krščansko-katoliški podlagi v času, ko krmarijo deželno ladjico klerikalci, ki so taki prijatelji kmeta, da ga bodo požrli — od same ljubezni seveda!

Nemci o ptujski nemški klikki.

V Ptuj, 21. avgusta.

Prepir med rauteriti in malikijanci še v našem mestecu nikakor ni potihnil. Obratno, v časopisju in pred sodnijo se z veliko vnemo spiramazano perilo vladajoče nemške klikke v Ptuj. Rauteriti gredo v svojem sovražstvu do malikijancev tako daleč, da mečejo slednje celo iz dohodnih in obče koristnih društev. kakor n. pr. iz požarne bramb. Malikijanci jim seveda takih ljubeznivosti ne ostanejo dolžni in „Marburger Zeitung“, znano Malikovo glasilo napada sedaj „vno tako divje vladajoče rauteritsko klikko v Ptuj, kakor jo je svoj čas proti slovenski in socialistični kritiki zagovarjala. Samo popravljeni še Ornig ni začel kakor je to v potu svojega obraza delal l. 1906 v „Arbeiterwille“. Ker se morda mi Slovenci iz tega bratovskega prepira v nemškutarskem taboru lahko nekaj naučimo in da bo-

de obenem tudi naša javnost videla, s kako pravico smo zlasti v „Slov. Narodu“ že hudo prijemali Orniga in njegove oprede, podajemo tu dobesedni prevod člančica v „Marb. Zeit.“, naslovljenega: „Vom Cliqueswesen in Pettau“:

„Poslovna doba ptujskega občinskega zastopa je potekla dne 5. marca 1911. Ker je bivši župan Josip Ornig odložil svojo čast, bi se za še ostali del poslovne dobe starega občinskega zastopa moral v 14 dnevih po Ornigovem odstopu voliti novi župan in njegov namestnik. Ko je tisti čas nastopil županov namestnik Janez Steudte dopust, ste bili županovo in podžupanovo mesto prazni. Kaj se je zgodilo? Nekaj, kar je le v Ptuj, mogoče: Predno je Steudte nastopil svoj dopust, je predlagal občinskemu zastopu, naj prevzame Ornig začasno vodstvo uradov. Na ta način je postal Ornig zopet župan in podžupan obenem. Dasiravno je odložil Ornig že ponovno svojo župansko čast, so ga vendar bakljade in podkornice ter prošnje njemu iz različnih vzrokov udanih občinskih svetnikov še vedno pripravile do tega, da je županovanje zopet prevzel. Zakaj koga tako siliti, če noče in noče! Znaniti navedemo še natančnejše vzroke, zakaj se Ornig vedno zopet odloči za težavno župansko službo. V prejšnjem opisanem nepostavnem stanju so se delale občinske volitve, volilni imenik je proti obči statutu autonornega mesta Ptuj podpisal od podžupana Steudteja mesto od pravega izvoljenega župana. Že to bi bilo povoda dovolj, da bi se razveljavile občinske volitve z dnevo 7., 8. in 9. julija, pri katerih so dobili ornigijanci nad sto ženskih pooblastil. Na kak način so se ta dobila, to se more zgoditi samo v tako policijskem mestu kakor je Ptuj, kjer se grozi vsem, ki niso Ornigovi in Steudtejevi pristaši, z zaporom. To dokazuje slučaj Zechner v Kasinu in Fürthner v skladišču požarne bramb. dalje ljubeznivo straženje hotela Osterberger na dan zmagovitih volitev za Malika. Tista fraza, da mora imeti Ptuj javne (ustmene) volitve, da bi ne bili izvoljeni Slovenci ali sočiji v občinski zastop, je gotovo več kot prazna, posebno ako človek vidi in čuti na lastnem telesu, kako se politično borijo Ornig, Steudte in Plachky. Vse tiste, ki so osumljeni, da so volili Malika ali ki so pri občinskih volitvah glasovali za opozicijsko li-

sto, oškodujejo sedaj rauteriti, kjer le morejo. — Kdo pa se ti ljudje? To so zavedni nemški meščani (?), ki plačujejo ravno tako, kakor večina svoje občinske doklade, le da se jih hoče, ker niso z vsem zadovoljni, ukrotiti in gospodarsko uničiti. In pri tem oškodujejo nemstvo mesta kjer le morejo. Ornig je rekel na požarniški slavnosti v Ptuj, da je sedaj ptujsko nemstvo nekaj »razdrapano«, a le po krivdi farjev (čujte g. dr. Napotnik!) in advokatov. Mož se je s to resnično izjavo gotovo prenaglil. Da se povrnmno k junaskim činom Ornigovih pristašev pri občinskih volitvah. To ti pride gospodine Toplak (kadar je v službi, je c. kr. deželno knežji - kameralni ekonom) k neki tukajšnji gostilničarki in ji pripoveduje, da dobi veliko skozi Ptuj potujočih vojakov na stanovanje; od tega ji bo občina plačevala visoko odškodnino. A najlepše pride! Hotel je imeti pooblastilo za občinske volitve, dasi živi gostilničarkin mož, uživa vse državljanske pravice in je celo sam bil občinski zastopnik. Seveda ne ornigijane. In trebalo je ponovno zahtevati pooblastilo nazaj. Kaj so pravzaprav hoteli s tem pooblastilom? Ali naša občina ne ve, da sme le živeti mož voliti za svojo ženo. Opozicija sicer sumi različne stvari in jih je v svojem volilnem protestu tudi izrazila. Sedaj pa še k neki drugi točki. O priliki so hoteli ptujski peki oferirati pecivo na Mädchen- in Studentenheim. Gospod župan Ornig, ki je že dalje časa dobavitelj za te zavode, kar ni mogel razumeti te drznosti, saj gre za 16.000 K prodanega peciva na leto! In če je človek pek in župan, dobi lažje take reči ko drugi navadni peki. Na dobavo specirjskega blaga za te zavode se še povrnmno. Kaj neki že zadržuje namestnijo, da ne razpusti ptujskega občinskega zastopa in ne pošlje sem vladnega zastopnika? Ako ni vladnega zastopnika, nima opozicija nobenega poročstva za to, da se bodo vršile volitve postavno in tako, kakor je po občinskem statutu predpisano.

Registriramo ta klie po vladnem zastopniku za ptujski magistrat, tem raje, ker je došel iz nemškega tabora. Kakor znano, je dobil pri zadnjih volitvah Malik nad polovico oddanih glasov; mora se torej pri vladni tudi na zahteve te močne manjšine, ki bi pri drugačnih razmerah lahko bila večina, ozirati, Mi

LISTEK.

Finale.

Vilko Mazi.

Napojili so se in nasitili, nagledali so se in načudili lepoti kraja, vse po tistem redu, ki ga je terjal profesor in potlej so vstali od miz in se izgubili v mrak. To je bil resničen konec klavernega izleta, prisiljen in suhoparen, da se Boga smili. Studentje so natioma proklinjali filistrskega profesorja, ali nobeden se ni upal tudi nazunaj kazati svojo veliko nevoljo. Bilo je koncem leta, ob času proforskih maščevanj in zato se je vsak raje žrtvoval, nego bi se odtegnil izletu, dasi se je dalo že vnaprej soditi, kako izjalovljena in dolgočasna bo vsa stvar.

Gruča študentov se je počasi vračala proti železniški postajici. Profesor se je tujkam opotekel, nekoliko okajen, tupatam stala bila, njegovemu opotekanju kriva tudi slaba, z robatim kamenjem posejana pot in mrak. Tako se je zgodilo, da ga je zadela veja v obraz. Odletel mu je škripalnik in se razsul na kamenju. Ker ni imel več drugega in je zelo slabo videl, morala sta ga prijeti dva stu-

denta pod pazduho ter ga cijaziti na kolodvor.

To se je zdela ugodna prilika študentoma Strnadu in Pijavki, da sta se izgubila za grmovjem in se vrnila v vas.

»Lepa komedija to. Na postaji bo kaj smeja, ko ga privlečejo!« je tlesknil hudomušno Strnad, ko sta bila že dovolj daleč od tovarišev. Pijavka se ni zmenil za te besede, kakor bi jih ne bil slišal. Molče in zamišljeno je stopal proti vasi, Strnad pa je govoril zadovoljno dalje:

»Zdaj bova imela šele izlet, izlet da bo kaj prida. Kaj boš s filistrom: vleče te na izlet, pa ti je, kakor bi te peljal na vislice. No, ali ni res tako, preljuba moja »pijavka«? — Pa ne zameri; glej, razpoložen sem, da še ne kmalu tako... Ali ti si nekam moder danes; to ni tvoja navada. — Pa ne, hm — pa ne, da si se zaljubil v kramarjevo hčer? — Pri zlodju!«

Pijavka je tudi sedaj molčal. »Torej se je vendar zatelebal,« je sodil na tihem Strnad, ki ni hotel več nadlegovati tovariša. »O, Bog se usmili, spet ne bo miru nekaj mesecev, če se je hudir vjel v njene oči. Noč in dan bo samo Fani, Fani in Fani. Prokleta ženska, kako ti obsede človeka. Na, tako vesel fant je bil, zdaj nekaj časa, zdaj pa že vidim, da ne bo nič več z njim.« Tako je govoril o Strnadu, ki je poznal tovariša,

kako hitro se je dal upreči v ljubezenski jarem. Poznal ga je tudi, kako z velikim plamenom vzljubi, toda s plamenom, ki se prav naglo ugreze v pozabnost. Neznana mu pa tudi ni bila njegova občutljivost v takih urah in dasi je bil prijatelj nepritenih besed, ali vendar je potiskal v dušo prave besede in govoril je potem samo z jezikom.

Bila sta že blizu prvih hiš.

»Tak povej mi vendar, kaj ti je, prijatelj, da ne črneš? Morda ti pa ni prav, da sva se vrnila, ali kaj?«

»To ne, dragi moj, ali...«

»Ali — zaljubljen si se, kaj ne?«

»Recimo — Fani je krasno dekle.«

»To se pravi, da si se zatelebal vanjo. Pa saj mi to lahko priznaš.«

»Recimo — da!« Ta »da« je vskliknil v blaženi zadregi. »No in kako ti sodiš o njej?«

»Hm, prijazen dekle, toda vsake oči po svoje gledajo.«

»Ali me misliš žaliti, Strnad?«

»Bog varuj! Povedal sem ti staro resnico. Vsak človek ima svoj okus. Meni vsaj se zdi ta uredba čisto pametna, kajti če bi imeli vsi ljudje enak okus ter s tem enakim okusom oboževali samo eno žensko, vnela bi se hujša vojaka kot na Katalonskem polju, da to bi bila svetovna vojaka, kajti milijonske žrtve bi padale... Sicer pa sem ti rekel že prej, da sem

nocoj izredno razpoložen, to je, govorim menda, da je krajša pot, ali žaliti te ne mislim.

Prišla sta v vas. Prijazno je sijala luč iz krčme in jima razsvetljevala pot, zakaj ko sta stopila v vas, je bila že trda tema.

Pijavka je odprl vrata. Žive duše ni bilo v sobi razen Fani, ki je sedela pri masini in čitala. Ko sta se pokazala študenta, se je nehote nasmejala vzhiteno.

Sedla sta za veliko javorjevo mizo v kotu, in ko je odšla Fani v klet, se je namuznil Strnad skoro šepetaje. »Medpotem sem jaz govoril, zdaj daj pa ti. Dobro se drži, dekle je zares prijazno.«

Poznalo se mu je, da je govoril neodkrito, ali Pijavka tega ni opazil. Njega so pobožale te besede, zadovoljno je mežiknil in ves obraz mu je objel srečen nasmehek.

Fani se je vrnila, postavila je pred študenta liter in tri kozarce, kakor je velel Pijavka, ki se mu je zdaj razvezala duša. Zagnila je okna in sedla poleg Pijavke.

Dekletu bi bil prisodil kakih sedemnajst let. Niti v kretljah, niti v besedah in ne na plemenitih potezah njenega polnega obraza bi ne mogel zaslediti zlahka, da je to hči kmetkega kramarja. Poznalo se ji je, da je bila skrbno vzgojena in izobražena. Prav tako je bilo že na prvi pogled

lahko brati v njenih živih očeh, da ji ni tuja umetnost, uklepati v mrežo ljubezni moška srca.

Študenta sta se bila predstavila. Ker je bilo Pijavki nerodno, izdajati svoj okorni priimek, predstavil se je bil pod psevdoimenom Prostoplav. Prostran. Strnad pa je zagodel s svojim votlim basom svoje ime tako odločno, da bi ga človek ne izgrešil nikoli več.

»Ali kaj je vendar gospoda vrnilo?« je radovedno vprašala Fani.

»Vrnilo — menda sama ne veva, kaj. Izgubila sva se od družbe, no in — vrnila sva se.« Tako je v zadregi ječjal Strnad. Tako nerodne besede še morda nikdar niso ostavile njegovih ust in skoro, da se jih je sramoval. Očividno ga je ublažilo, ko ga je rešil iz te zadrege Pijavka, ki je sprožil svojo pesniško zgovornost.

»Teško se je pač ločiti od kraja, ki se človeku oklene srca s svojo ljubkostjo. In tak kraj je ta vaš domaći kraj, gospodična. Ah, skoro da vas zavidam zanj.«

»Morda pretiravate, gospod Prostran, morda celovato namenoma,« je ugovarjala Fani.

»Nikakor ne pretiram, gospodična. Nasprotno, govorim isto iz srca, če tako sodim vaš rojstni kraj. Resnično lep je. Na mnogi lepi zemlji so se mi že pasle oči, ali nikjer mi še ni poreklo hrepenenje: sin moj,

samo vprašamo, zakaj je vlada tako tankovestna tudi tedaj kadar se gre za nemška autonomna mesta? In končno, čudna so pota usode. Da gospodari sedaj vladni zastopnik na ljubljanskem magistratu, je poleg drugega tudi dalnja posledica septembarskih dni. Sedaj pa zahtevajo Nemci sami vladnega zastopnika na — ptujski magistrat, da se čuvajo pred nasilnostmi one klike, ki je vpriporila septembarske škandale v Ptuj in izzvala odgovor v Ljubljani... ne da bi bila doslej za to od nas ali vlade kaznovana. Bič bodo za ornigijansko kliko v Ptuj spletili »Volksgeossen« sami.

O uspehih I. avstrijskega shoda proti tuberkulozi, posebno 3 ozirom na otroško varstvo.

III.

Med živahnim razgovorom, ki se je razvil po predavanju dr. Hamburgerja, mogel sem zadoščenjem naglašati, da postopa »deželno pomožno društvo za bolne na pljučih na Kranjskem« že nekaj let tako, kakor je zahtevali na podlagi gori navedenih zaključkov. Kjerkoli smo imeli posredovati v mestu ali na deželi, bila je naša prva skrb ta, da odstranimo zdrave otroke iz nevarne okolice. V ta namen smo — koder se je to dalo izvesti — odstranili jetičnika iz rodbine, bodisi da smo ga nastanili v kakem zdravilišču, v bolnišnici ali hiralnici. Žalibog so nam v tem oziru roke zelo vezane, kajti bolniški zavodi izdaleka nimajo potrebnega prostora, da bi mogli sprejeti vse jetičnike, tudi če bi se omejili le na najbolj potrebnejše slučaje. V tem pogledu so razmere povsod enake. Pri nas na Kranjskem pa so razmere vsled pomanjkanja hiralnic posebno neugodne. Kroničnih jetičnikov, ki so neprestani vir okužbe, skoraj ni moč oddati v kak zavod. V takih slučajih smo torej morali postopati tako, da smo ogrožene otroke oddali k drugim zdravim rodbinam na rejo. Uspeh bil je popoln: ne eden teh otrok nam ni obolel za tuberkulozo, akoravno so bili vsi iz hudo prizadetih jetičnih rodbin.

Ta boj, ki obeta v vsakem prekrbljenem detetu rešeno človeško življenje, se mora zaneti po celi Kranjski, predstraže v tem boju pa naj bodo naša društva za otroško varstvo in mladinsko skrb, kojih naloga ni le, pravno skrbeti za mladino, temveč ohraniti jo tudi telesno zdravo. S tem, da so ta društva nastanovljena po vseh sodnih okrajih, so takorekoč že organizirana za ta boj in ker imajo v varstvene namene po posameznih občinah svoje zaupnike, jim ne bo težko, poizvedeti za vse slučaje, v katerih bi bilo treba posredovati v gori navedenem smislu. A še nekaj je, radi česa moramo na sodelovanje teh društev polagati prav posebno pozornost. Društva za mladinsko skrb so nekako zvezana s sodiščem kot varstveno oblastjo in na čelu jim po navadi stoji sodnik. Radi tega leži v ukrepih teh društev neka posebna avtoriteta, ki jo občinstvo pripozna — to bo velike važnosti v onih slučajih, v katerih zgolj zdravstveni argumenti ne bodo v stanju, prepričati starše in jih pri-

praviti do tega, da akrebe za ohranitev svojih otrok.

Kako pa nam bo postopati pri tem boju? Kakor hitro izvemo za rodbino z majhnimi otroci, v kateri se nahaja kak jetičnik — in naj se je jetika lotila ometa, matere, katerega izmed otrok, sorodnikov ali poslov, je naša naloga, obvestiti starše o grozeči nevarnosti ter jim razložiti, da otroci do 4. leta neizogibno obole za jetiko ter v velikem številu zapadejo smrti, če se okužijo. Naša naloga je v vseh teh slučajih pred vsem, da skušamo jetičnika spraviti iz hiše. Po njega odstranitvi treba je sobo, v kateri je bival, perilo, ki ga je rabil itd. razkužiti, kar ima po obvestitvi ukreniti občina. Gledati bo na to, da si vse občine nabavijo razkuževalne aparate ali saj razkuževalne tekočine, saj so te že v obrambo akutnih nalezljivih bolezni in raznih ljudskih kug potrebne. Ako pa jetičnika ni moč odstraniti iz rodbine, bodisi da se gre za kroničen slučaj, bodisi da je obolen oče, ki še opravlja svoj poklic, s katerim vzdržuje rodbino ali da je obbolela mati, ki opravlja hišna dela, tedaj je naša naloga, starše pripraviti do tega, da izroče mlajše otroke drugim zdravim rodbinam v rejo. Posebno strogi moramo biti glede dojenčev, čeprav je navidezno brezsrčno, odstraniti dojenca od matere. Toda pomisliti moramo, da se dojenec na prsih jetične matere ali v neposredni bližini jetičnega očeta ali kogar koli tuberkuloznega prav gotovo okuži. Čuli smo, da 90 odstotkov takih dojenčev že v 1. starostnem letu ugrabi smrt. Upoštevati moramo pri tem, da so življenjske navade našega kmetijskega ljudstva skrajno nehygienične. Po navadi leže vsi člani rodbine v eni sami, nizki in slabo zračeni sobi, otroci v neposredni bližini očeta in matere, ki večinoma skupaj ležita na postelji. V takih razmerah se mora hitro razpasti vsaka kužna bolezen, prav posebno pa tuberkuloza. Vse izkušnje pa nam kažejo, da otroke lahko rešimo, če jih v najbolj ogroženi dobi od 1. do 4. leta odstranimo iz te nevarne okolice.

K sreči ta boj ni pretežaven. Kmeti starši, osobito iz ubožnejših in delavskih slojev, v katerih so tudi hygienične razmere najneugodnejše, se po izkušnjah »deželnega pomočnega društva za bolne na pljučih« ne odločijo pretežko, dati otroke od doma, če vidijo, da ostanejo v domačem okraju in da se pri rejnikih odgajajo prav tako, kakor doma. Pri drugih rodbinah mora izpoznanje in pa prepričevalna beseda posredujočega društva doseči to, kar povzroča drugod beda. Vsaka mati, ki resnično ljubi svoje otroke, jih bo rada za nekaj časa dala od doma, če jim s tem ohrani zdravje in življenje. Saj otroka pogostoma lahko vidi in obišče, le pestovati, poljubljati ga in v njega bližini kašljati ne sme, če je sama jetična. Pri tej priliki bodi poudarjano, da so glede odgoje otrok še pred par desetletji veljali čisto drugačni nazori kakor danes. Odkar je vprašanje varstva otrok stopilo v ospredje, se je vedno bolj poudarjalo, da mora vsaka mati svoje otroke rediti in odgojiti sama. To je naravna dolžnost in naloga matere, ki pa v slučaju bolezni ne velja. Naši predniki pa so bili drugačnih misli. Še pred par desetletji bilo je saj v premočnejših ljubljanskih rodbinah v navadi, da vsakega novorojenca takoj oddali na deželo v re-

jo. Ne vem, iz kaknega razloga so to delali, brezdvomno so pa s tem rešili marsikatero otroka, ker je paš v mestih tuberkuloza dosti bolj razširjena, kakor na deželi. Toda, da se ono prav razume: dolžnost zdrave matere je, da vidi otroka sama, ker za materne prsi ni enakovrednega nadomestila; če je pa mati sama jetična ali če se sploh v rodbini nahaja kak jetičnik, rešimo otroku življenje le s tem, da ga odstranimo iz te nevarne okolice.

Tudi stroški te prevažne varnostne odredbe niso previsoki. Po izkušnjah »dež. pomočnega društva za bolne na pljučih« sprejmejo kmetijske rodbine otroke enakih slojev za primeroma majhen denar na rejo. In če pomislimo, da je treba to ukreniti za sorazmerno kratko dobo — pri dojenčkih najdalje za 4 leta — pač izdatki niso v nikakem razmerju z dejstvom, da smo s tem rešili človeško življenje. V marsikaterem slučaju bo prizadeta rodbina sama rada prispevala k izreju otrok, saj se ji s tem, da jih odda od doma, izmanjšajo stroški. V vsakem slučaju, v katerem bi sredstva društev za otroško varstvo ne zadoščala, bo rado prispevalo »dež. pomočno društvo za bolne na pljučih«, v kolikor mu to pripuščajo dohodki. Z ozirom na znano blagodarnost in milosrčnost našega občinstva pa tudi ne dvomimo, da se bo na tem polju močno razvila privatna požrtvovalnost. Kakor je bilo dosedaj običajno, ustanavljati na pr. v obliki takozvanih posteljnih ustanov prosta mesta v otroških in drugih bolnišnicah, tako bodo odsihod milosrdni ljudje založili primerno vsoto, da s tem rešijo toliko in toliko otroških življenj. Osobito bo v teh slučajih apelirali na milosrčnost sorodnikov in znancev, s čemur se našim marljivim društvom za otroško varstvo odpira široko polje nove v svojih uspehih prekoristne delavnosti.

Stvar je tolike važnosti, posebno za našo po jetiki hudo prizadeto Kranjsko, da sem sklenil o njej obširneje govoriti, in jo objaviti v informaciji naših društev za otroško varstvo in premnogih plemenitih so-meščanov, ki delujejo na tem polju. Še preden izide uradno poročilo o I. avstrijskem shodu proti tuberkulozi.

O ostalih razpravah tega shoda poročam naj le na kratko. V diskuziji o dr. Hamburgerjevem predavanju naglašal je prof. Chiari potrebo, paziti na žrele in nebe bezgavke otrok. Osobito zdravnikom za vratne bolezni je znano, da so te bezgavke često vstopni organ tuberkuloze, ki se po limfatičnem aparatu potem hitro razširi na druge organe, posebno na pljuča. Otroke, ki imajo vnete in povečane žrele in vratne bezgavke, je torej treba primerno lečiti. Dr. Jerusalem je poročal o zdravljenju s solnčnimi žarki ter je svoja izvajanja podkrepil s fotografičnimi slikami. Slučaji kostne jetike, posebno jetike sklepov, na pr. kolka, dalje fistula, ki se vkljub vsem zdravilnim metodam že leta in leta gnije, se čudovito ozdravijo, če se jih skozi dalj časa izpostavlja solnčnim žarkom. Najprvo so to terapijo izkusili v Leysinu v francoskih alpah. Višjih legah ima solnce posebno močnejši vpliv. V Leysinu leže otroci celo pozimi, ko pokriva okolico sneg, na prostem in sicer tako razgaljeni, da more solnce direktno vplivati na bolne dele. Predavatelj pa je tudi v okolici Du-

naja dosegel naravnost čudovite uspehe. Tako nam je pokazal slučaj kostne jetike v poskočnem sklepu, ki je bil tako razvit, da se ga niti kirurški niso upali lotiti. Po večmesečnem zdravljenju s solnčnimi žarki se je bolezen popolnoma ozdravila in kar je najvišje važnosti: sklep je ostal pregiben, dočim bi bil po kirurški terapiji izgubil gibljivost.

Docent dr. Sörgo, ravnatelj zdravilišča Alland, poročal je o zdravljenju s tuberkulinom. Le to se posebno obnese v kroničnih slučajih in popolnoma zdravljenje v zdraviliščih.

Profesor Sternberg je poročal o tuberkulozi v javnih bolnišnicah. Naglašal je, da se je ločitev jetičnih od nejetičnih bolnikov, vpeljana že leta 1904., prav dobro obnesla. Vender bi bilo glede tuberkuloze bolj kakor dosedaj paziti na zdravilno nalogo bolnišnic. Tudi v klimatiških razmerah večjih mest dajo se doseči dobri uspehi. V ta namen bi bilo želeli: Težko oboleni jetičnike je ločiti od ozdravljivih slučajev; bolniške sobane je izboljšati z ozirom na solčno lego in na velikost oken; preskrbeti je primerne kopališča in priprave za hidroterapijo; ustvariti je naprave, ki omogočajo zdravljenje na prostem zraku, kakor balkone, verande, odprte paviljone; ambulatorije bolnišnic urediti je tako, da se morejo odpušeni jetičniki dalje zdraviti, tako tudi s tuberkulinom.

V diskuziji o tem predmetu je prof. Maixner iz Prage ostro grajal navado, da se na manjših bolnišnicah po vsej sili nastavljajo le kirurški, ki so z raznimi operacijami v kratkem tako zaposleni, da se ne morejo zadostno posvetiti za notranjimi boleznimi obolenimi in tuberkuloznim. Vsled tega te bolnišnice glede tuberkulov nikakor ne zadoščajo svoji nalogi. Z ozirom na ta pojasnila prof. Maixnerja sprejela se je nadaljnja resolucija, da imajo oddelke za notranje bolezni voditi specialno izvežbani internisti. Resolucije glede popolnitve bolnišnic so se vpslale osrednji vladi ter vsem namestništvom in deželnim odborom.

Slednjič se je shod bavil s socialnim zavarovanjem, ki ima v boju proti tuberkulozi izpolniti važno nalogo. Tudi tozadevne resolucije so se predložile k. kr. vladi. Nadejati se je, da bo po I. avstrijskem shodu proti tuberkulozi tako uspešno započeto delo krepko uspevalo.

Ob 25 letnici kmetijske šole na Grmu.

Z Dolenjskega, 20. avg.

Dne 20. avgusta t. l. so praznovali učitelji, nekdanji in sedanji učenci poljedelske šole na Grmu 25-letnico obstanka te šole. Praznovanje te obletnice bi imelo biti za vse prebivalstvo Kranjske važno, za Dolenjsko pa posebej. Bilo je to praznovanje vrednosti kmetijskega stanu, kmetijske obrti, ki je po izreku pruskega kralja Friderika Velikega: prva vseh obrti, umetnosti; brez nje ne bi bilo trgovcev, pesnikov, filozofov; le-to je prvo bogastvo, kar zemlja proizvaja. — Škoda, da je bilo to praznovanje obletnice osnovano v preozkem okviru. Slovenci smo po večjem poljedelcu, dobrih 60% je pri nas še kmetov in ta kmet po večjem daje prebitka svoje kmetije meščanskim obrtnikom. Ljudska slavnost

na najširši podlagi bi imelo biti praznovanje 25letnice šole na Grmu. Na tej šoli se je učilo dosti slov. fantov iz vseh sloj. kronovin praktičnega kmetovanja, pa tudi teorije. Dasi ljudska šola na Slovenskem kmetu fantu ne daje še dosti one splošne omike, ki jo zahteva uspešno učenje na kmetijski obrtni šoli, so vendar bili uspehi pončevanja na tej šoli dobri. Ker se je spoznavalo, da ljudska šola še ne daje zadostne omike in naši fanti s kmetov tudi ne pohajajo daljne napredovalne šole, kakor se to dogaja drugod, se je dalal še poseben pouk v predmetih splošne omike na zavodu samem.

Imamo na Slovenskem štiri in še štejemo tudi koroško pet takih obrtnih šol za šolanje v kmetijstvu. Naša na Grmu spaja poduk v vseh panogah kmetijstva. Te šole so šteli med najvažnejše, ker kmetijstvo je podlaga vsega drugega; ono proizvaja živila in marsikaj drugega, ono daje čvrste ljudi vsemu meščanstvu. S kmetom se je začela kultura. Ko je Kajn Abila ubil, — kmetovalec nomada, pastirja se je začelo življenje, ki je omogočilo familijarno življenje, življenje v občini in državi. »Od tistega časa naprej, ko je navadna palica pastirja razpraskala zemljo in je človek tej zaupal »sveta zrna«, nastopil je v zgodovini človeka važen preobrat, ker kultura zemlje je izvor in vir kulture sploh; šele, ko je človek postal poljedelec in s tem stalen na koščku zemlje, je bila dana možnost, da je nastala država. S tem je nastalo življenje v večjih zvezah ljudi, v občinah in iz njih so nastale državne tvoritve. V teh naselitvah pa se je rodilo čuvstvo ljubezni do domače zemlje in zavest vzajemnosti, skupnih koristi. Na kmetnem temelju so nastale višje pravne in gospodarske uredbe življenjskih razmer s posebnim lastniškim, dednim pravom, kar pastirji, ribiči, lovci ne morejo udeleževati. S tem je kmetija podala podlago za večjo omiko, iz katere se lahko razvije še večja kultura po pristopu meščanskega obrtnika in učenjaka.«

Veliki Liebig, eden važnih izmed najuglednejših preobraziteljev kmetijskega poduka, je pisal: »V vseh deželah stoji blagostanje, bogastvo, moč dežele v razmerju z vsoto omike, katero si je pridobilo dotično ljudstvo.« In prijatelj kmeta, Gustav Freytag, pravi: »Rezultat vse omike, to kar uči učenjak, kar ustvarja umetnik, industrialec, to vse mora v času, v katerem deluje kak narod v polnem zdravju, biti pristopno tudi kmetu z zdravim razsodanjem, vse to mu mora biti razumljivo in dokaj vredno.«

»Proizvajanje blaga (Güterherstellung) obstaja iz dejanja, s katerimi ustvarja blago proizvajajoči subjekt iz elementov, podanih po zemlji, pa tudi po solncu stvari, ki jih današnji kulturni človek v zadoščenje svojih različnih potreb rabi in zahteva.« »Proizvajanje teh blagov je temelj vsega delovanja, kar se zove gospodarstvo in narodno gospodarstvo in s tem je tudi podana podlaga gnetnega in precej tudi duševnega blagostanja kulturnih narodov.«

Človek dela v produkciji, proizvajanju blagov, v cirkulaciji, prometu istih, v razdelitvi in konsumaciji istih. Prvo delo je najvažnejše. To delo je tehnično gospodarsko in temelj tega je izkustvo in znanost. Izkustvo lahko vara, gotovo je to, kar

ne romaj več dalje; ustavi se, glej in uživaj, zakaj prinesli so te koraki v paradiz.

Strnad se je ob teh besedah naslonil ob mizo, stegnil svoje dolge krake in zadel z njim Pijavko. Resen obraz je kazal, v mislih pa se je široko smejal: »Glej kanacijo, kako mu gre. O, ti hudir, ti, tak to se ti je preje plelo po glavi!«

Fani so te visokodoneče besede Pijavkine oropale vsakršne pripombe in skoro bi jo bile spravile v zadrego, da ni nadaljeval.

»Gospodična, spodobno je, da napijem tej pestri zemlji in da obenem napijem vam, ki ste krona tej krasoti, ki ste ji to, kar je solnce nebu, kar je luna zvezdam.«

Trčili so vsi trije. Potem pa je povzela Fani:

»Gospod Prostran, govorite, kakor bi med pretakal vaše besede. Vidi se vam, da ste pesnik, ker samo pesniki imajo tako izbrano govorico.«

»Pijavka« je, »pijavka«, pa ne pesnik!« je zarenčal Strnad hudomušno.

Pijavka ga je srepo pogledal, hotel je baš nekaj robagata odvrtiti, pa ga je prehitela Fani.

»Veste kaj, gospod Strnad, s takimi psovskimi pa vendar ni dostojno zaliti tovariša, zlasti v družbi ne. Na mestu gospoda Prostrana bi vam jaz kaj takega ne odpustila izlepa.«

Pijavka se je ob teh besedah še bolj jasno zavedal nerodnosti svo-

jega priinka in očitalo mu je: tedaj je celo psovka tvoj priimek. Ko bi vedela, da zagovarja laž!

Strnad se je zakrohotal, stisnil je ustnice, kakor da je tako zajezil pot rezkem odgovoru, nato pa je prijel kozarec.

»Med prijatelji se ne tehta besed z analitično tehnično, mislim vsaj... Sicer pa sem nocoj dobro razpoložen in da bo to razpoloženje večje, pa ga dajmo!«

Ko so spet stali kozarci na mizi, se je oglasil Pijavka, ki se mu je znova zasvetil obraz v blaženosti.

»Zdi se mi, gospodična, da si ne mislite, kako vdana prijateljca sva si s tovarišem Strnadom. Odkar sva študenta, se poznavata, poznavata se, kakor bi videla najini duši razgrnjeni prek dlani. Tudi med prijateljskimi vezmi pride marsikaj do kritičnega trenutka, ali baš ti trenotki okrepe moč prijateljstva. Pregovor pravi, da se zlato v ognju čisti. Resnica je to. Dragi Strnad! V znak najinega neomajane prijateljstva izpijva ta kozarec nama na zdravje. Izprazniva ga do dna!«

Ko sta pila, je Fani mislila: »Čudna človeka. Psujeta se, pisano se gledata in obenem obnavljata prijateljsko vez. Čudno prijateljstvo to — —«

V tem času se je odprla stenska lina iz kuhinje in prikazal se je starijav ženski obraz ter zaklikal: »Fani!«

Fani je odšla.

Zdaj sta bila nekaj časa študenta sama. Oba sta bila že znatno vrnjena, zakaj vino je bilo močno in vabljivo. Medtem ko je Strnad le tupatam zagodrnjal s svojim pijanim glasom, je Pijavka samo takrat prekinil z govorjenjem, kadar ga je Strnad pozval, naj pijeta. Slikal je tovarišu udobnosti življenja, ki bi jih bil tako-le deležen, ko bi postal kdaj v tem paradizu vlečgleden posestnik, čez čas morda župan in naposled še morda državni poslanec. In vse te časti, vse zasluge bi daroval samo Fani, svoji ljubki, »nezasluženi« ženci. »Ah, dragi moj,« je vzdihnil ves zavzet, »to bi bilo moje izveličanje! V mraku bi slonela s Fani pri oknu in takrat bi ji improviziral najlepše verz, o poslavljajočih se senah, o umirajočih zvokih sred polja... Poslušala bi me, kakor so poslušali zadavljeni Rimei Bernarda Accoltija, kadar je improviziral na forumu.«

»Pijva, pijva,« je zamrmral Strnad, ki ni bil nič kaj dozet za pozicijo, da bi Pijavka nehal sanjati.

Pila sta, ali Pijavka je govoril še dalje, pol pijan, pol navdušen. Začel pa se mu je polagoma zapletati jezik, da so se mu trgale besede in nazadnje je govoril brez smisla.

Fani še ni bilo nazaj. Ko so se spet odprla vrata, pogledal je Pijavka z zamaknjenim nasmehom proti njim, ali v tistem hipu ga je

skremžilo začudenje, zakaj prizibala se je bila v sobo krčmarica.

»O, dober večer, mamica!« je pozdravljaj Pijavka jecljaje. Videlo se mu je, da se skuša kazati treznega, ali oči so se mu zibale, oči, ta prokleti alkoholometer. »Tako se nama dopade tu pri vas, da sva se morala vrniti... Toda kam ste deli gospodično Fani, da je ni več nazaj!«

»Fani pa je odšla že spančkat,« je dejala krčmarica s tisto ponosno neznostjo, s kakršno govore vobče bogate kmetijske matere o svojih hčerah, na katere so ponosne zavoljo lepote in izobrazbe in ki v njih vidijo samo in edino popolnost. To je tisti ponos, ki se premnogokrat prelevi v prevzetnost in v obolo bahavost, od česar se prevzame še hči, da potlej izbira in izbira in jo nemalokrat šče le gubice postarnega devištrva popeljejo pred altar, toda dostikrat z možem, ki se ženi samo za denar.

»Pa tako zgodaj!« sta se začudila študenta.

»O, saj bi ne bila šla, saj sam jo komaj spravila, ali jutri mora zarana vstati, ker se peljeva v Gradec kupovat pohištvo.«

»Pohištvo,« je ponavljaj Pijavka s topim pogledom, kakor da ga je doletelo velikansko presenečenje.

»Pohištvo, da. Kaj mislite, saj je že zadnji čas. Prihodnji mesec je že poroka.«

Kakor bi ga strela ošvrknila, je učinkovala zadnja beseda na Pijav-

ko. Vsa kri je usahnila v njegovih licih in oči so se mu izbulile, da bi mu jih lahko s palico odklatil.

»A, poroka, m-h,« je godel Strnad, ki se je pri tem cinično ozrl v Pijavko, gledajočega v tla, kakor da je okamenel. Še vedno so bile v njegovem obličju tiste motne črte razočaranja.

»Plačala bova, kaj, tovariš!« je dejal naposled Strnad, ki je videl veliko tovariševu pobitost.

»Ne, ampak še eno merico ga bova!« je odvrnil trdo Pijavka.

»To je moška beseda, bogme!« je udaril zadovoljno Strnad po mizi, presenečen od nepričakovane odločitve tovarišev. »To je beseda,« je nadaljeval navdušeno. »Tristo hudirjev, na to bova pa eno rekla, saj je še nisva nocoj.«

Dva hripava glasa sta se pričela lomiti:

»Ze rož'ce na polju cvetejo, o-ja, o-ja cvetejo, že fantje na vojsko gredo...«

Še sta hreščala, ko se je krčmarica vrnila in z zadovoljnim nasmehom postavila liter pred njiju. Izpraznila sta ga skoro v duško, Strnad od židane volje, Pijavka od gneva, ki se mu je za kmalu začel umikati iz duše pred razpoloženjem, ki se je spet začelo seliti vanjo. Še drug liter sta iztresla, tudi skoro v duško, potlej sta plačala in odšla brez slovesa in opotekajoča se skozi vežo.

(Dalje prihajata)

podaja znanost. V starih časih je vladala kmetijsko izkustvo, v našem času je pristopila znanost naravoslovnega spoznanja, to je, zakaj se kaj dogaja v naravi tako in ne drugače. Govorimo sedaj že o kmetijski znanosti. S tem znanostnim spoznanjem na kmetiji se vršijo naravnih dogodjajev je dobljena podlaga, na kateri se je kmetija v naših dneh popela na visočino tehnike, katere ni dosegla tudi v najboljših časih Rimljanov. Znano je, da so bili Rimljani najboljše kmeti, ki so s svojimi vojaki kultivirali vso južno in osredno Evropo in so jih šele novejši, znanostno omikani kmeti prekosili. Torej je treba zdajšnjemu kmetu šole in šole za njegov razvoj svojih kmetijskih ved. In na Grmu imamo že 25 let kmetijsko šolo, ki uči mladino izkustva v kmetovanjih, ki pa tudi kolikor toliko goji kmetijske vede. Dosti teh slednjih ne more, ker naša ljudska šola ne podaja take vsestranske omike, ki bi mogla biti podlaga za sprejem znanstvenega pojmovanja, delovanja v praktičnem življenju, ali glavne poteze kake vede se dajo učiti. Naši fanti so se dozdaj z uspehom učili kmetijstva v šoli na Grmu. Iz vseh kronovin slovenske zemlje so prihajali v to šolo in so v praktičnem delovanju pokazali, da so prevzeli dosti naukov te šole. Kaj lepega bi se dalo izgojiti iz naših fantov, ako bi prihajali v naše kmetijske šole podlago naukov, kakor jih podaja n. pr. meščanska šola! Pa bo že tudi to prišlo — in doma bomo imeli zadostno število dobrih zglednih kmetov, ali učenih delavcev na kmetiji in dosti njih bo lahko šlo v bogato zemljo na drugem slovenskem jugu, v Bosno, Hercegovino, da tam prenovijo kmetijo in pomagajo bogatiti dotični narod.

Bilo je veselje, gledati mlade bive gojence grmske šole, ki so prišli na omenjeno slavlje. 136 jih je bilo in prišli so iz vseh slov. krajev. Ljubezen do tega vzgojevališča jih je privela v času, ko je največ dela na polju, sem v osrednjo Dolenjsko. Razlikovali so se pač vidljivo v dobrem oziru od drugih nešolanih mladih kmetov v obnašanju, — ogledali so si marsikatero roboto stran na tej šoli. In veseli so bili, ko so mogli pogledati po prostorih tega zavoda in veseli, ko so videli starostno učiteljstvo, starega vodjo — Riharda Dolence. Aklamirali so ga, kjer so ga videli in pri banketu so mu ti mladi možje dali zadostneje za vse, kar je doživel na tem zavodu in pozneje nemilega, kakor le mogoče lepo. »Stari vodja« razven srečnih dni v familiji ne more imeti lepega dne, kakor je bil ta, ko se mu je čez sto njegovih bivših učencev z vso odkritostjo in v poštenosti zahvaljevalo za njegove nauke, za njegovo vodstvo v letih šolanja na tej obrtni šoli. Ginljivo so bili prizori, ko so ti mladi možje vodjo v penziji aklamirali v najlepšem navdušenju. Bravo mladi možje, to je bilo uprav krasno! Pokazali ste s tem tudi, da je za previcanje tega zavoda dosti storil »stari vodja«. Dež. odbornik dr. Lampe je prisostvoval tem prizorom. On je včasih kot sotrudnik »Slovenca« tega vodjo porogljivo zval »deželnega užitarja«. Da bi jih imel ta zavod le več takih v bodočnosti!

Vse slavlje je bilo lepo, le več ljudstva bi imelo prisostvovati, kmeti, meščani, saj je veljalo prevažnemu edinemu, pa tudi dobremu vzgojevalnemu zavodu za kmetijski naraščaj na Kranjskem. Dež. odbor je bil zastopan po odbornikih: dr. Lampe, dr. Zajen in Jarcu. To so možje, ki prav nič ne razumejo kmetijstva; meščanski otroci so bili. To naše edino in dobro delujočo kmetijsko šolo na Kranjskem bi bilo pač spodobnejše počastiti od strani dež. odbora. Bi vsaj poslali Povšeta ali grofa Barbota sem.

Glavar sicer nič ne razume o kmetijstvu, dasi je dež. glavar po večjem kmetijske dežele, ali zaradi tega, ker je glavar, bi le imel tudi on priti. Seveda v mladih bivših učenceh te šole je živel drug duh, kakor ga hoče pomagati ucepljati pl. Šuklje. Bili smo se te mladine, dr. Vošnjakov duh, ki je pomagal ustanovljati to šolo, živi v teh mladih kmetih. — Bog jih živi!

Politična kronika.

O stališču Nemcev napram Gautschevemu kabinetu objavlja »Deutschböhmisches Korrespondenz« daljši članek, v katerem poudarja, da se nikakor ne sme spravljati v zvezo sporazum na Češkem z eventualno parlamentarnizacijo. Nadalje se poudarja, da dosedanje vladno delovanje barona Gautscha ni vzbudilo pri Nemcih na Češkem posebnega zanimanja.

O pogajanju z ogrsko vlado glede uvoza argentinskega mesa namerava avstr. vlada dati v novem zasedanju državne zbornice natančna

pojasnila, opisati svoje postopanje, obenem pa tudi situacijo glede aprovizacije z mesom, kakor se bo do takrat razvila.

Dunajska, liberška in brnska trgovska in obrtniška zbornica so energično zahtevale od vlade, naj odpomore veliki draginji mesa. Zahteva se pred vsem uvoz žive živine iz balkanskih držav, zvišanje mesnega kontingenta iz teh dežel in prost uvoz zmaznenega in ohlajenega mesa iz inozemstva. Iz tega se pač vidi, da se avstrijski trgovci, industrijanci in obrtniki prav nič ne boje Ogrrov, kakor pravi »Slovenec«, temveč, da so klerikalni poslanci tisti, katerim je ropotanje Ogrrov dobro došlo.

Stranka čeških avtonomističnih soc. demokratov je imela kongres, katerega se je udeležilo 134 delegatov. Po živahni debati o politični taktiki se je soglasno sprejela resolucija, v kateri se naglašajo nujnost ustanovitve avtonomistično češko organizacijo.

Poljsko-rusinsko spravno pogajanje se še ni začelo in že se oglašajo tudi galski Nemci s svojimi zahtevami. Zahtevajo vse ono, česar nečije druge privoliti narodnim manjšinam. Pred vsem zahtevajo zastopstvo v galskem dež. zboru, zamenjanje razvoju nemškega šolstva in gospodarske organizacije in končno jezikovno in narodno enakopravnost v javnem življenju.

V ogrsko-hrvatskem državnem zboru opozicija še vedno neprenehoma obstruira. Poslanci se vsled neznosne vročine le maloštevilno udeležujejo sej. V kulnarjih se govori, da bo zasedanje v najkrajšem času zaključeno, državna zbornica pa na to razpuščena.

Bivši predsednik ogrsko-hrvatskega državnega zbora Justh se je izjavil z ozirom na današnje razmere v parlamentu in z ozirom na opozicijo proti brambni predlogi, da opozicijske stranke te predloge, ki zahtevajo nezasišane žrtve od Ogrske, ne morejo dovoliti. Uzakonjenje morajo z vsemi sredstvi preprečiti. To se bo tudi zgodilo. Te predloge se torej ne morejo rešiti potom kompromisa; odstaviti se morajo z dnevnega reda. Potem je prosta pot za modernu volilno reformo in po volilni reformi naj se ljudski parlament bavi s času primerno brambno reformo.

Pogajanje Francije in Nemčije o maroškem vprašanju se bodo težko zopet začela pred koncem meseca avgusta. Kakor poroča »Agence Havas«, se vrne francoski poslanec Cambon 28. t. m. v Berlin. V političnih krogih pričakujejo, da se bodo pogajanja ugodno končala. Rešitev je pa odvisna od tega, da Nemčija prizna pravice Francije v Maroku in da odneha od svojih zahtev, naj se razširi njena posest v Kongu.

Turški državni zbor bo sklican že 14. oktobra 4. št. št., da pospeši svetovanje zakona o vilajetih in sankcionira koncesije, ki so se dovolile Albancem. Kongres mladoturškega komiteja se sestane 18. septembra v Solinu. Kongresa se udeležijo 75 delegatov. Posvetovali se bodo najbrže o razdoru v stranki, o agitaciji polkovnika Sadika in o kabinetni krizi. Senatska skupina že živahno agitira za kandidaturu Said - paše. Radikalna zborniška skupina hoče imeti kot velikega vezirja bivšega ministra Džavida, disidenti bodo najbrže skušali obdržati kabinet Hakkijev.

Stalersko.

Občine in slovenske pravice. C. kr. okrajno glavarstvo v Celju je pred kratkim ukazalo vsem občinam naj mu nakažejo do 15. avgusta t. l. po 4 K, večje občine po 6 do 8 K za napravo novih razvidnostnih seznamov za neoboroženo moštvo c. kr. stalne vojne. Naše občine naj tu ne pozabijo pri nakazanju zneska od glavarstva zahtevati, da se mu denar nakaže le s pogojem 1. da bodo ti sezname samo slovenski in sicer v pravilni slovensčini, 2. da se bodo dali tiskati in vezati v slovenski tiskarni, sicer se ne bodo sprejeli in bode moralo glavarstvo občini nakazano vsoto vrniti. S tako zahtevo se doseže, da državni urad ne bo preziral slovenskega jezika in da občinske zadeve ne bodo služile jačanju nemških tiskarn. Slovenske občine k slovenskim tiskarnam, nemške tiskarne se naj naslanjajo na svoje občine. Takšna dva pogoja je stavila občina Kokarje na okrajno glavarstvo, naj bi našla mnogo posnemovalcev! Občine, ki so denar že nakazale brez teh pogojev, naj naznani, jo te pogoje naknadno, sicer bode de-

nar slovenskih občin podpiral nemške tiskarne, iz katerih se poziva nemštvo na poboje proti Slovincem. Ako želi c. kr. okrajno glavarstvo za naš denar enotnosti, mora biti ta enotnost slovenska, ne pa slovensko-nemška ali nemško-slovenska ali celo samonemška. — Končno še pripomnimo, da ni dolžnost občin si te tiskovine naročiti in jih spisati; kajti v smislu točke 4. § 15. ukaza ministrstva za deželno brambo z dne 28. novembra 1890 dr. zak. štev. 207 mora okrajno glavarstvo napravljene razpredelne spise (razvidnostne sezname) izročiti občin v shrambo, občine jih le ob izpremembah popraviti. Če je treba, jih mora glavarstvo na novo spisati, torej lahko občine nakazanje teh zneskov sploh odklonijo, oskrbeti jih mora glavarstvo na svoje stroške ter spisati za slov. občine v slovenskem jeziku, sicer jih lahko popravljati ne more in jih lahko kot v jezikovnem oziru nezakonite zavrne. Mi pa vendar svetujemo, naj občine zahtevano vsoto nakažejo, toda le pod pogoji kakor občina Kokarje.

Iz Zaleca nam pišejo: Včerajšnja »Straža« prinaša čisto zverženo poročilo o dogodkih minule nedelje v Zalecu. Kakor je bilo pričakovati, je »Straža« takoj pripisala uspeh, ki so ga dosegli odborniki hmeljarskega društva v zadevi predprodajnih pogodb na petkovem posvetovanju, »spretno prizorjeni akciji Slovence kmečke zveze«. Tak knifdelasicer vso čast kakim izurjenim — konjskim mešetarjem, pobožnim poslancom Slov. kmečke zveze pa gotovo ne! Vrhu tega je tudi nepotrebno ljudem kaj takega lagati, ker se je itak vedelo za dogovor med hmeljarskim društvom in hmeljskimi trgovci že poprej, ko je došel dr. Korošec »zmagoslavno« v Zalec! Svoj poraz na zborovanju skuša dr. Korošec sedaj zaviti v »Stražo« tako, da »klerikalni poslanci sami niso hoteli na zborovanju stopiti v dotiko s hmeljskimi trgovci« temveč da so to prepuštili liberalcem! Kako potem more trdit »Straža«, da je spretna akcija S. K. Z. kaj dosegla, ker je vendar edinole od hmeljskih trgovcev in njihove dobre volje odvisno, če se kaj doseže ali ne! Pesek v oči! Kako neumno in demagogično postopa dr. Korošec, kaže med drugim poročilo v »Straži«, da je »odločno zahteval, naj vlada vstraja na zvišanju cen za vnaprej prodan hmelj.« G. dr. Korošec, ne le juridično izobraženi ljudje temveč zadnji neuki hmeljar se smeje, če sliši tako, milo povedano, oslarijo! Vlada zamore v tem vprašanju ravno tako malo napraviti kakor mi, hmeljarji in dr. Korošec! Facit celega hrupa v Zalecu je ta, da so ljudje videli vso nezmožnost dr. Korošca in njegovih tovarišev. Pamen poslanec bi se v tako zadevo, ki je izključno trgovska, niti ne vtikal, ker bi moral naprej vedeti, da ga čaka sama blamaža. Savinčanom sedaj nič drugega ne pomaga kot — denar. Tega rabijo in dr. Korošec kot njihov vodja in dobitnik. Naj da dober vzgled drugim s tem, da daruje ubogim hmeljarjem recimo vsaj one državnozbornske dijete, ki jih v počitnicah zastoj dobi. Prepričani smo, da bode ta Koroščevemu vzgledu takoj sledila dr. Verstovšek in Benkovič, saj tem ljudskim prijateljem in idealnim rodoljubom nič ni za dijete. Glavna stvar jim je blagostanje in napredek naroda. Potem predejo na vrsto z dobrotami bogati fajmoštri brez rodbin. Ne dvomimo, da se bodo potem tudi »trinogi in mogočini graščaki« v Zalecu v veseljem pridružili resilni akciji za hmeljarje. Kajti evenka ti rabijo ne pa lepe besede in hujkajoče govore mariborskih političnih goljufov.

Prošnja. Odbor slov. akad. fer. društva »Bodočnost« v Ptujju se obrača na cenjeno slovensko javnost s prošnjo za knjige in denarne prispevke v svrhu izpolnitve toliko potrebnih društvenih ljudskih knjižnic. Veliko slovenskih knjig leži brez vsake koristi zaprtih v omarah, ki bi lahko storile za ljudstvo veliko dobrega, če bi jih daroval dotični kmeti knjižnici na meji. Dobro došlo so nam vse knjige pripovedne ali gospodarske vsebine, posebno pa iz starih letnikov »Slov. Matice« ali »Mohorjeve družbe«. Vsak bravec naj blagovolj pregledati predale svoje zasebne knjižnice, če bi mogoče kak pripovedni spis lahko pogrešal, ali pa naj vsaj daruje kak belic v ta namen. Imena darovalcev se objavijo. Blagohotne pošiljatve je naslavljati na: Slov. akad. fer. društvo »Bodočnost« Ormož le prispevke za pokritje stroškov za spomenik t. P. Plohu na: Slavko Šumenjak, abs. iur., Polensak. — Odbor.

Iz Celja. Žena gostilničarja Jezernika v Lokrovu se je preveč nagnila na studene in je padla vanj. Mesto da bi takoj postavili v studenece kako lesto, so jo hoteli ven potegniti s požarno kljuko. Pri tem je ženska padla dvakrat nazaj v studenece in si je tako razbila glavo, da so ji gledali možgani ven. Šele potem so

postavili lesto v studenec in spravili mrtvo žensko ven.

Hmeljaka letina. Obiranje goldinga je v polnem teku in bode konec tega tedna končano. Množina bode zaostala za itak že znizano cenitvijo. Zdravi hmeljniki so dali izborno blago. Pozni hmelj prehaja le počasi v kobule in se bode njegovo obiranje pričelo prihodnji teden. Poznega hmelja bo primeroma še manj, nego goldinga. — Društveno vodstvo.

Društvene prireditve. Kmet. podružnica v Št. Jurju ob J. ž. priredi v nedeljo dne 3. septembra po rani maši v novi šoli predavanje o živinskih boleznih in kužni postavi. — Kmetijska podružnica za ptujsko okolico priredi v nedeljo 27. avgusta ob 3. uri popoldne poučno zborovanje pri Ant. Arnuvi v Novi vasi pri Ptujju. Predava g. Juranič o čebelarstvu. — Vojaško veteransko društvo pri Sv. Marku nižje Ptujja priredi v nedeljo 27. avgusta po večernicah v markovskem leščju pod cerkvijo društveno tombolo. — Pri Vurbergu se vrši v nedeljo 27. avgusta na vrtu g. Goloba veselica z gledališko predstavo. Čisti dobiček gre v prid ubogi šolski mladini.

Slov. akad. fer. društvo »Bodočnost« v Ptujju je imelo svoj 10. redni občni zbor 12. vel. srpana v ptujskem Nar. domu. Zborovanje je bilo od dijaštva dobro obiskano. Iz poročila starega odbora se razvidi, da je društvo v preteklem letu živahno delovalo ter tako ustanovilo pogoje za svoj nadaljni krepki razvoj. Predsednik tov. Šumenjak Slavko je podal kratko sliko društvenega delovanja v preteklem letu in poročal, da so se 4 društvene javne ljudske knjižnice deloma preosnovale in pomnožile s knjigami. Izrazil je željo, naj bi društvo ravno na tem polju nadaljevalo svojo začetno pot ter o prihodnji 15letnici stopilo pred javnost z 10 ljudskimi knjižnicami, kar je pa le mogoče, če bo našlo krepko oporo v slov. javnosti. Nadalje se je notranje uradovanje popolnoma preustrojilo, se nabavile blagajniške in tajniške knjige ter se v živahno obiskanih sejah obravnavalo o vseh društvenih zadevah. Tajniško poročilo je biležilo v tem letu 51 prejetih dopisov in 154 odpisanih, večina v zadevi knjižnic. Blagajnik je prejel 164 K 61 v, izdatkov je imel 134 K 67 v. Društvo je postavilo tudi v tov. Plohu v Ptujju umetniško izdelani spomenik, čigar stroški so že izvezemsi 20 K pokriti. Po poročilu knjižničarjem o stanju knjižnic na Ptujjski gori, Sv. Trojici, Sv. Ani na Krembergu in Mariji Snežni se je dal staremu odboru na predlog preglednikov absolutorij s pohvalo. Nato se je prešlo k novi volitvi (per acclamationem) in so bili enoglasno izvoljeni predsednikom Ciril Žizek, cand. iur., Ormož, podpredsednikom Anton Horvat, cand. iur., Jursinci p. Ptujju, tajnikom Franjo Štamberger, abit., Središče, blagajnikom Ferdo Črepinko, abit., Spodnja Poljskava, knjižničarjem Drago Senčar, abit., Ptuj. Preglednika sta Šumenjak Slavko, abs. iur., Polensak in Tašner Joža, abs. iur., Mala Nedelja. V slučajnostih se je obravnavalo delovanje v novem poslovnem letu, desetletnica in udeležba z lastnim šotorjem na narodni slavnosti 10. septembra v Ptujju.

Drobne novice. Kolere ni v Mariboru. Preiskava dejetov žene magistratnega pisarja Hobacherja je dognala, da nima kolere. S tem je ta afera končana. — Zgorelo je gospodarsko poslopje posestnika Andreja Sterna v Račah. — Tatvina. 16. avgusta po noči je nekdo ukradel posestnici Peterffi v Rogaski Slatini 30 kur v vrednosti čez 80 K.

Koroško.

Strela. Iz sv. Mohorja poročajo: Včeraj ob 1/9. dopoldan so poklicali tukajšnje požarno brambo, ki je morala takoj oditi v Gorico. Med nevihto od polu 8. do 2/8. je udarila strela v neko hišo in jo zažgala. V kratkem času je bilo 8 poslopj v plamenu. Ze lansko leto je zgorelo v Goricah par poslopj. Letos je začel goreti tik pod lanskim pogoriščem.

Prodajni raspis. C. kr. državno-železniško ravnateljstvo v Beljaku razpisuje prodajo stare železnice in medenine. Ponudb je predložiti pri državno-železniškem ravnateljstvu v Beljaku do 15. septembra t. l. ob 12. opoldne. Natančnejši pogoji so razvidni iz »Wiener Zeitung«.

Gozdni požar pri Beljaku. V soboto nekako ob 3. popoldne je izbruhnil nad Beljakom velik gozdni požar, ki je do večera uničil že 60 do 70 oralo gozda. Ker v Beljaku sedaj ni vojaštva, so zaprosili v Celovec, da pošljejo vojake od tam. V nedeljo jutraj je bilo videti, kakor da je požar že pogasjen, opoldan pa je začelo iznova goreti. Valed vročine in pomanjkanja vode se je požar hi-

tro razširil. Goreči gozd je bil lastni beljaške tovarne za celulozo.

Sumljiva smrt. 27letna potnikova žena Zofija Fahrenberger je umrla 16. t. m. v Celovcu pod sumljivimi znaki. 17. t. m. so raztelesili njeno truplo in našli znake zastrupljenja. Zaradi tega so uvedli preiskavo proti babici za celovško okolico in ji zaprli ter oddali deželni sodniji.

Primorsko.

Odlikovanje. Častno svetinjo za 40letno zvesto službovanje je dobil g. A. Leban, upokojeni nadučitelj v Komnu.

Županska zveza. Za sodne okraje Gorica, Ajdovščina in Kanal se snuje županska zveza. V soboto so v Gorici zbrani župani in podžupani iz teh krajev sklenili zasnovati to zvezo. Izvolili so pripravljalni odbor 5 članov, ki bo storil vse potrebno, da se zveza ustanovi čim prej.

Letina na Gorškem. Vsled velike suše kaže letina po celi deželi od dne do dne slabše. Dreve vene in se goli, sadje pa pada še nezrelo z dreves. Tudi trta je močno prizadeta, posebno v plitvi zemlji. Tam je pričelo listje že odpadati, grozdje pa vene. Otava se je izvečje že posušila. Najbolj prizadeta pa je turščica, ki se v veliki suši niti oplodila ni. Ajda in repa se ne moreta vsled pomanjkanja vode razvijati. Posebno slabo stoji po Krasu.

Vojaški vzlet. Vojaško poveljništvo v Gorici je sklenilo pripraviti na Velikih Rogah vse potrebno za vojaške vzletne poskuse. Vzletne poskuse bodo delali obrabni častniki goriske posadke.

Nova ladja. V Trzinu spuste 9. septembra t. l. veliko novo ladjo. Cesar Fran Josip I. v morje. Ladja je last »Avstro - Amerikanek«. Botra ji bo nadvojvodinja Marija Jožefa. To je prva trgovska ladja, ki bo nosila s cesarjem privoljenjem njegovo ime ter bo največji in najhitrejši parnik v Jadranskem morju. Na parniku bo prostora za 150 potnikov I. razreda, 470 potnikov II. razreda in 1344 potnikov III. razreda. Osobja bo na ladji 314. tako da bo lahko na ladji potovalo 2278 oseb.

Tržiški občinski svet je dovolil za gradbe in adaptacije v komunalnih ljudskih šolah v ulici Giotto in ulici della Raffineria 1627 K 83 v, za adaptacije pri mestnem stavbnem uradu pa 1144 K. V seji se je prebral tudi sklep pravosodnega in finančnega ministrstva, s katerim sprejmeta oba podrobni načrt in proračun za zgradbo nove justične palače in jetnišnice.

Stavka nastavlencev električne železnice v Trstu. Kakor smo že poročali, je bil včeraj ves promet električne cestne železnice popolnoma ustavljen. Ker uslužbenci niso prej naznanili stavke občinstvu, je bil položaj precej kritičen. Šele tekom dopoldneva so dali uslužbenci prilepiti plakate, na katerih so naznanili, da so začeli stavkati, ker jim njih želje, ki so jih že od novembra l. l. neprestano klicali družbi v spomin, niso izpolnile. Včeraj donoldne se je vršil v Sedi riunite shod stvkujočih, na katerem je govoril tajnik družbe Todešchini, tajnik zveze transportnih delavcev Remišek in neki uslužbenec tramvaja. Ravnateljstvo tudi včeraj ni odgovorilo na zadnji memorandum delavcev. Končno je govoril poslanec Oliva, ki je obljubil podporo delavskih organizacij, če bi se stavka na dolgo raztegnila. Stavka joči so sklenili, da nadaljujejo stavko. Popoldan ob 5. je bil drugi shod.

Kolera. Kakor smo že poročali je Trst prost kolere. Tudi v zadnjih 24 urah se ni zgodil noben nov slučaj. Pa tudi iz Reke in Sušaka ne javljajo nobenega novega slučaja. 21. t. m. končana bakteriološka preiskava je dognala kolero na nekaj ladij, ki je zasedrana v Novem gradu pri Poreču. Na ladji »Mimo«, ki je odplula 18. t. m. iz italijanskega pristanišča Rimini, ter dospela 20. t. m. v Novi grad, je zbolel 19. in umrl 20. t. m. sedemletni sin nekega mornarja Marin Pelicchini. Ladjo in moštvo so spravili v pomorski lazaret.

Požar v Skednju. Preiskava zaradi postanka požara v Skednju je skoro z gotovostjo dognala, da gre za zažig.

Iz drugega nadstronja. Jakob Gerbuš, star 52 let, iz Skednja št. 918 je bil že dva tedna v Trstu v mestni bolnišnici zaradi bolezni na obistih. Te dni so ga operirali, bolnika pa je njegova bolezen tako potrla, da je sklenil končati si življenje. V noči od nedelje na ponedeljek okoli polnoči se je oblekel ter skrivaj odšel iz sobe v drugem nadstronju. Zapazila ga je sicer postrežnica in stekla za njim, Gerbuš pa je šel naravnost k oknu in skočil iz drugega nadstronja na vrt, kjer je obležal z razbito lobanjo ter bil takoj mrtev.

Z vrelo amolo. 12letni Gino A. je nesel predvčerajšnjem opoldne kosilo svojemu očetu, ki dela v tovarni mila v ulici Limitaneo v Tr-

etu. Med tem, ko je oče kosil, se je deček približal preveč kotlu, v katerem je vrela smola. Deček se je iz neoprednosti dotaknil kotla in goreča smola se mu je razlila na nogi ter ga močno opekla. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Zaradi tatvine. Ludvik Perme, star 19 let iz Bosanskega Broda, je stanoval v neki sobi v ulici Majolice št. 1 skupaj z natakarijem Ivanom Sanderlichom. Ko je bil Sanderlich odsoten, je Perme siloma odprl njegov kovčeg ter ukradel iz njega 40 kron in denarnico ter nekaj perila in žepni nož. Drugi dan je šel stanovat v ulico Acquedotto št. 19. Predvčerajšnjem je našla kuharica Franca Svetec, zaročenka Sanderlicha, Perme in ga dala aretirati. Preiskali so njega in njegovo sobo ter našli pri njem ukradeno denarnico, v kateri je bilo še 28 K 50 v, našli so tudi nož in srebrno uro z zlato verižico.

Od pošte. 25. t. m. otvorijo v Kanfanaru telefonsko govorilnico. Vale pa dobe brzojav. Uradne ure bodo ob delavnikih od 8. do 12. in od 2. do 6., ob nedeljah od 8. do 10., ob praznikih pa od 8. do 12. in od 5. do 6. Telefonska govorilnica v Kanfanaru bo dostopna ob nedeljah od 12. in ob praznikih od 8. do 12. ter od 2. do 4., sicer veljajo navadne uradne ure.

Poletni poštni in brzojavni urad v morskem kopališču Sestjan se zaključil z 31. avgustom 1911.

Dnevne vesti.

+ Slovensko vseučiliško vprašanje. Pod tem naslovom piše dunajski »Deutsches Volksblatt«: »Slovensko vseučiliško vprašanje se ni odstavljeno z dnevnega reda, pač pa se v Ljubljani sedaj vodi druga taktika. Pod sedanjimi razmerami se ni nadejati, da bi se slovensko vseučilišče ustanovilo. Vzrok za to leži mnogo globlje, kakor samo v parlamentarnih razmerah. Za ustanovitev vseučilišča je potrebno proforsorsko osebje, a tega sedaj vobče ni na razpolago. Češki in poljski vseučiliški profesorji niso radi jezikovne različnosti prav nobeno nadomestilo. Slovenski politični voditelji se tega docela zavedajo, vendar pa zasledujejo svoj cilj, ki temelji na ustanovitvi slovenske univerze v Ljubljani, s sigurno trdnostjo in z vztrajnim potrpljenjem. Potrebni slovenski proforsorski material se vzgojuje v Pragi in v Lvovu. Slovenske dijake pošiljajo smoteno v ti dve mesti ter jih poizrtvovalno podpirajo. Čim bo potrební material pripravljen, bodo z vso energijo jeli delovati za slovensko vseučilišče ter s pomočjo Čehov in Poljakov tudi izvajali. To vseučiliško vprašanje se ne sme smatrati kot samo specialna zahteva Slovencev. To je docela napačno. Slovensko vseučilišče je narodno vprašanje vseh Jugoslovancev, ki v enaki meri zanima tudi Hrvate in Srbe. V nekaj letih se bo izkazala popolna resnica te trditve. Prometna zveza z Dalmacijo bo Jugoslovane še tesneje združila ter povzročila, da se bodo še bolj zavedali svojih skupnih interesov. Z imenovanjem slovenskega docenta dr. Rostoharja na češki univerzi v Pragi je storjen prvi korak k uresničenju slovenskega vseučilišča v Ljubljani. Če »Slovenec« na podlagi informacij na mordašnjem mestu konstatuje, da ni to imenovanje v prav nobeni zvezi z bodočo slovensko univerzo, marveč da je to samo osebna stvar dotičnega docenta, ne odgovarja to dejstvu.« — Priobčujemo to informacijo brez vsakega komentarja.

+ Kako klerikalci sleparijo javnost. V ponedeljkovi številki »Slovenca« čitamo v notici »Blamiralne« med drugim tudi ta - le stavke: »Vrhutega pa skrbi (klerikalna stranka seveda) tudi za izboljšanje pašnikov in planin in pravkar je deželni odbor določil 248.000 K. Tako S. L. S. za blagostanje vsega ljudstva, dela, liberalci in socialni demokratje pa le kričijo in potrpežljivi papir mažejo.« — V isti številki na prvi strani v članku »Zboljšanje planin« pa stoji črno na belem to - le: »Vsa ta dela (namreč zboljšanje planin), katerih stroški se razdele na državo (60 odstotkov), na deželo (15 odstotkov) in na upravičence (25 odstotkov), bodo stala 248.000 K.« — Kako se sedaj strinja prvo z drugim? V notici trdi »Slovenec«, da je za izboljšanje planin določil deželni odbor 248.000 kron, v članku pa pravi, da se bo za zboljšanje planin sicer porabilo 248 tisoč kron, da pa bo od te vsote 60% plačala država, 25% upravičenci, a samo 15% dežela. Potemtakem je trditve, da je »deželni odbor določil za zboljšanje planin 248.000 K« čisto navadna laž in sleparija, zakaj za to zboljšanje planin bodo plačali upravičenci sami in država skupaj 85%, dežela pa bagatelico 15%, torej niti toliko ne, kolikor je dala dežela za avtomobil, s katerim se sedaj na deželne stroške vozi okrogkrujavil Lampe ter tako krade davkoplačevalcem

denar z žepa. Vse planine in pašniki niso za klerikalni deželni odbor toliko vredni, kakor dr. Lampetov avtomobil, za katerega so žepa davkoplačevalcev olajšali za 40.000 do 50.000 kron.

+ Za revne slovenske visokošolce. Slovenska narodno - napredna mladina namerava s pomočjo narodnih dam prirediti dne 17. septembra evetlični dan ter prodajati cvetke v korst revnim slovenskim visokošolcem. Nedvomno je namen najblajši. Toda ljubljanski Nemci nimajo toliko poštenja, da bi priznali pravi namen te ureditve, temveč govore, da bo to nekaka demonstracija, pri kateri se bodo pobijali ljubljanski Nemci. »Grazier Tagblatt« spravlja to prireditvev tudi v zvezo s septembrskimi dogodki in apelira na vlado, naj kar kratkoma preprovo to človekoljubno prireditev. Ko so na Bledu prodajale vsiljive nemške frajlice bonbončke, se ni niti en Slovenec nad tem spodbikal, temveč je vsak posegel v žep. Ko pa gre tukaj za slovensko humanitarno prireditvev, tedaj pa že tulijo in rujejo nemški kulturosvoci v kazini. Čudno in jako sumljivo se nam pa zdi, da govori »Grazier Tagblatt« tudi v ime naših klerikalcev. Sicer pa naj bo ta gospoda potolažena, da kazine ne bo prestopila nobena slovenska dama.

+ »Domačo živinorejo bomo mi podpirali.« kriče klerikalci. To je skrajno demagoško. Kdor le nekoliko pozna razvoj naše živinoreje, mora priznati, da je naša živinoreja ravno v času, ko so klerikalci v deželi na krmilu, nazadovala. Vzroka temu sta dva. Pri nas se zelo malo mlade živine vzredi. V nobeni deželi se morda toliko telet ne proda, kakor ravno na Kranjskem. Vzrok temu so visoke cene, ki zapeljuje kmetu k prodaji, in pa bližnji tržaški trg. Številno živine se v naši deželi manjša. In čisto gotovo se naša živinoreja toliko časa ne bo povzdignila, dokler bo naš kmet primoran vsled nižjih cen in vsled konkurence na živinskih trgih živino doma vzrejeti ter razpečavati predvsem živinske produkte, torej v prvi vrsti mlečne izdelke. V naši deželi pač še nimamo predpogovjev za vzrejo kladne živine. Drugi vzrok pa, da nazaduje naša živinoreja, je, da hoče klerikalni deželni odbor uničiti najboljše in največje živinorejce v deželi. Dejstvo je namreč, da so ravno najrazumejši in največji kmetovalci naprednjaki. In tem je napovedala klerikalna stranka bojkot. Če pa zdaj kak Legvart, ali kak drug »strokovnjak« prireja še tako drage južine na deželne stroške in če kupuje »strokovnjak« grof Barbo za deželni denar še tako drage mrjasec ter jih zamenjuje za mršave kakoga svojega plemenitega prijatelja, s tem naše živinorejce ne boste podpirali, pač pa popolnoma uničili naše najboljše živinorejce. Torej le ne takih farbarij!

+ Klerikalni junaki. Pogajanja avstrijske vlade z ogrsko zaradi uvoza argentinskega mesa je prekinjeno ali bolje rečeno, pokopano. Ogrski gospodarji velike Avstrije, mi pa smo ponižne sluge madžarske imperitence. »Lepo je biti Avstrijec!« je še v petek navdušeno vzkliknil »Slovenec«. Kako je govoril in kričal pred štirimi leti v »Unionu« na klerikalnem shodu par dni pred volitvami za državni zbor dr. Sustersič: »Sedaj, ko ni liberalcev in ima slovenska ljudska stranka moč, ne bo šlo več tako, da bi Ogrska nas komandirala. Mi hočemo biti popolnoma neodvisni od Ogrske. Ogrska se nam mora vkloniti v vsakem oziru. Ako pa tega ne bo, bomo pa šli proti njej, magari z oboroženo silo v imenu 26tih milijonov prebivalstva.« Tako je kričal takrat Ivan Grozni: »Mi in samo mi sami, mi se ne bomo dali Ogram pod noge tako, kot so se dali liberalci.« In sedaj, ko je treba pokazati tisto moč in ko se gre za avstrijsko prebivalstvo, ko mora strdati, pa molče klerikalni komedijant in pošiljajo papirne proteste baronu Gautschu. Tako se rešuje domovina!

+ Uboga sestrada duhovščina. Kranjski duhovniki so začeli grozno hujskati. Prej debeli in tolsti kakor bivši Predovčevi gojenci, so postali suhi in mršavi. »Duhovščina trpi pod draginjo«, toži večerajšnji »Slovenec«. Nam se le čudno zdi, da kranjska duhovščina še ni napravila kolekte prostovoljnih doneskov za prazne želodec kranjskih duhovnikov. Stvar je pa vendarle nekoliko drugačna. Vsaka nesreča, vsaka vremenska nezgoda je pravi blagoslov za žep naših duhovnikov. Če je suša, tedaj bere naša duhovščina drago plačane maše in prireja za drag denar procesije, ki toliko hasnejo kakor Blažev žegen — če je preveč dežja, dela ravno isto. So res reveži ti naši sestradani duhovniki!

+ Kako naša duhovščina vzgaja mladino. K občinskim volitvam v Šenčurju pri Kranju je pritegnila duhovščina predaselske, velesoveke in šenčurske župnije poleg dveh medij klerikalnih »visokošolcev« in

enega mlečozobega lemenatarja iz tuje občine tudi srednješolsko mladino. V hiši poleg volišča so odprli pisarnico za ta dan, kjer je ta mladina služila kot pisarniške osebe. Kaj so vse notri počeli, se ne ve; konstatirati zamoremo le štiri dejstva: 1. da je bilo falsificirano pooblastilo na ime neke odlične narodne dame, prineseče iz te hiše pred volilnega komisarja. »Pooblastilnica« je po njegovih lastnih izjavi pred volilnim komisarjem pooblastil gospod župnika!; o čemur bo še govorila sodnija; 2. da so gori omenjenega mladoletnega in tuji občini pripadajočega lemenatarja poslali iz te hiše na volišče z nekim pooblastilom voliti; 3. da se je vzdrževala med to hišo in pa ono klerikalnega župana trajna zveza in 4. da se je ta mladina v Olševcu bahala: »Premekršendu smo goljufali, pa nam ti hudiči ne morejo nič!« — Vsa čast taki mladini in duhovščini!

+ Napredna zmaga. V veliki občini Ovišje pri Podnartu so pri občinskih volitvah na vsi črti zmagali naprednjaki. V I. razredu so dobili naprednjaki 58, župnikovi pristaši pa 38, v II. razredu naprednjaki 106, klerikalci 59, v III. razredu pa naprednjaki 210 glasov, klerikalci pa 114. Naprednjaki so torej zmagali naravnost sijajno. Od zadnjih volitev so naprednjaki napredovali na vsi črti, klerikalci pa so nazadovali v vseh treh razredih za 258 glasov. Ta zmaga je tem pomembnejša in važnejša, ker so Ovišje domača občina klerikalnega državnega poslanca in podpredsednika državnega zbora Josipa Pogačnika. Ta napredna zmaga dokazuje, da se že tudi na črnem Gorenjskem polagoma dela dan. Živeli vrli napredni volilci v Ovišju, naj bi našli mnogo posnemalcev v ostalih gorenjskih občinah!

+ Čukarsko zborovanje v šoli. V »Domoljubu« je bilo čitati, da je kaplan Krišcic imel dne 28. maja 1911 zborovanje »Orlov« v šoli v Prežganju. Clankar se hvali, da je bila šola natlačena polna. Ali je znano to deželnemu šolskemu svetu v Ljubljani? Enaka pravica mora biti za vse! Če podite Sokole iz šolskih telovadnic, morate dosledno tudi Orlov zabraniti zborovanja v šoli. — Okrajni šolski svet v Litiji ve o tem zborovanju. Ukrenil seveda ne bo ničesar. Dekan Rihar bo še skrbel za to, da se bo stvar potlačila.

+ Maša za dež. K nekemu župniku na Gorenjskem pridejo kmetje, hoteli plačati mašo za dež. Ponujali so mu 20 K, a mož je zahteval najmanj 50 K, češ: »Še za 50 K ga ne bo dosti, nego le par kapelj!« — O ti ubogo, nevedno ljudstvo! Kdaj se iznebiš takih pijavk!

+ Imenovanja. Davčna upravitelja Fran Ravnikar in Adolf Ruda sta imenovana za višja davčna upravitelja v službenem okrožju finančnega ravnateljstva v Ljubljani.

+ Za pogorelece v Mokronogu priredi v nedeljo koncert gostilničar Avg. Zajec v hotelu »Bellevue«. Pri koncertu bo sviral Slov. Filharmonija.

+ Zlorabljen dobrodelnost. Mnogo je res bede, pa tudi dobrodelnosti je mnogo, in če bi se dobrodelnost vsa obračala na pravo stran, dober del gorja bi olajšala. Žal se dobrodelnost rada izkorišča. Žive v Ljubljani in najbližji ljubljanski okolici ljudje, zlasti ženske, ki tako rekoč obrtoma izrabljajo milosrčnost. Hodijo po hišah snažno oblečene, najraje v črnem, in ne prosijo za običajne vinarje; kaj še! Kronicer potrebujejo za najemščino ali za zdravila, ali pa obleke za deco in za moža. Sladkih besed udarijo pač tudi, kakor kaže, na narodnostno, politično ali versko struno, pripovedujoč kaj o krivičnih preganjanjih, ki jih trpe od nasprotnih strank, in zanjejo navadno prav lepe uspehe. Zadnji čas se je pripetilo par slučajev, da so se take ženske lažnjivo sklicevale na voditelja tukajšnjega sodnega oddelka za mladinsko skrb, češ, ta jih je poslal. — Priporočna se opreznost in preudarnost tudi pri dobrih delih! Izkušnje kažejo, da v premnogih slučajih naklonjena da rila niso prav nič zalegala; podarjena obleka se proda starinarju ali pa neporabljena trohni v posteljah, denar se obrača za prazne vitke. Ločiti je bedo in zanikarnost. Zoper obe je treba pomoči, a pomoč je raznovrstna in zahteva večjih rok, predvsem vestnih poizvedb in točen vpogled v razmere ljudi, vzroke in kakovost potrebe, potem je šele moč za deti prava sredstva za čim trajnejšo pomoč. Drugače so dobri namen lahko obrne v zlo. Take poizvedbe so včasih neprijetne in vsakdo jim ni kos. Poklicana so zanje v prvi vrsti razna dobrodelna društva, ki so s svetom in dejanjem rada na razpolago dobrotnikom. Zastran bednih in zanemarnih otrok se priporoča zlasti »Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v Ljubljani«, ki hvaležno sprejema tudi oblike, perilo, obutev, živila itd. in pošilja svo-

jo sirotinsko akcrobico po take predmete na dom.

— Sirovost in plačilo. V ponedeljek zvečer ob 7. sta dva vojaka 27. pehotnega polka v Wolfovi ulici pred Aurovo gostilno srečala nosečo žensko. Eden izmed vojakov je žensko meninč tebinč sunil v trebuh, toda žena ne bodi lena je sirovežu prilipala tako zanesljivo, da se mu je kar zavrtelo in da mu je kapica odletela par metrov stran. Kakor polit kužek je potem klavni junak odnesel pete.

— Razpis ustanov. Kakor se nam poroča se odda meseca septembra 1911 v c. kr. vzgojnem zavodu za slepce na Dunaju dvojje mest ustanove dvornega svetnika viteza Zhischmanna. Do teh ustanov imajo pravico slepi ubožni otroci obojega spola brez razlike veroizpovedanja v starosti od 7. do 12. in z dovoljenjem c. kr. nižjeavstrijskega namestništva celo do 14. leta in sicer najprvo takšni ki so rojeni na Kranjskem, potem takšni, ki so rojeni na Koroškem in naposled takšni, ki so rojeni na Štajerskem. Prošnje, ki jih ob dokazanem ubožstvu ni treba kolekovati, je vložiti pri ravnateljstvu c. kr. vzgojnega zavoda za slepce (Direktion des k. k. Blindenerziehungsinstitutes) na Dunaju II/2 Wittelsbachstrasse 5 najkasneje do 15. septembra 1911. Prošnjak je priložiti krstni, oziroma rojstni list, domovinski list, spričevalo o cepljenih kozah, uradno zdravniško spričevalo, da je prosilec popolnoma ali skoraj popolnoma oslepel, spričevalo učitelja šolske občine o sposobnosti za izobrazbo in od c. kr. glavarstva potrjeno spričevalo o ubožstvu slepca in da sredstva domovne občine ne zadostajo za pokritje s približno 1000 kronami na leto določene oskrbine, kakor tudi verz, s katerim se zavazujejo starši ali njih namestniki, da bodo gojenca, ako se sprejme v zavod pripeljani na svoje stroške, ter po dokončani izobrazbi ali če poprej pride uradno naročilo, priti ponj ter ga prevzeli v nadaljno prekrbo.

Težke opekline zadobil. 19. t. m. je več otrok na paši na Bregu v horovniški občini zapalilo ogenj. Pri tem je prišla 5letna delavčeva hči Antonija Luglio preblijno ognja. Vžgala se ji je obleka. Z največjo težavo se je posrečilo ostalim otrokom pogasiti gorečo obleko in jo rešiti gotove smrti. Vendar se je pa tako opekla, da so jo morali prepeljati v deželno bolnišnico v Ljubljani.

Iz Vač, dne 22. avgusta t. l. Cemeni gospod urrednik! Danes vam sporočam zopet važno novico. Le edino vi imate še poslušna ušesa, oblasti so menda gluhe. Poslušajte! Pri nas službujeta po odhodu preganjanega nadučitelja Blagajnetta dve učiteljici, Zakotnik in Miserit. Prva je voditeljica. Vedno smo slišali, da mora biti vodja šole moška učna oseba; pri nas je dvorazrednica, pa igra vlogo nadučitelja provizorična, komaj 20 let stara učiteljica Zakotnik. Ubogi učitelj, kako se iz vas norčuejo oni, ki bi morali čuvati od cesarja samega potrjene postave! V Avstriji, posebno na Kranjskem so menda postave — zlasti šolske — samo zato, da se jih ne izpolnjuje.

In kako vodi ta učiteljica šolo? Dotranje delovanje ne moremo ceniti, ker nismo zato poklicani, pač pa pogledimo to voditeljico od druge strani. Pri šoli je vrt. Pravijo, da gledajo šolske oblasti posebno na to, kako obdeluje vrt šolski vodja. No, pri nas je malo drugače. Voditeljica je kar na svojo pest oddala vrt v obdelovanje kaplanu. Lepa je ta! Kaj pravi k temu okrajni šolski svet? Pa Zakotnik je klerikalna in — mirna Bona! Stavimo, da na Turškem ni takih razmer. Pričakujemo le še koliko se bodo naučili otroci cepiti od kaplana. Druga učiteljica Miserit je tudi provizorična, a poštena gospodična. Vse jo spoštuje, le voditeljica jo dosledno prezira, menda po nalogu dr. Lampeta. Sedaj pa čuj slovenski svet! Razpisani sta bili obe učni mesti na Vačem v definitivno nameščenje. Dolgo časa nismo vedeli, kdo je kompetent, dasi smo povpraševali. Iz »Slovenca« smo izvedeli, da je imenovan za nadučitelja neki Bezeljak in za učiteljico pa prej omenjena Zakotnik. Kdor ne pozna razmer, bere to imenovanje brez interesa. Ali mi smo izvedeli, kaka nizkost se je zopet napravila. Gospod nadučitelj Bezeljak, ki službuje tam nekje v Št. Vidu pri Cerknici je oženjen in njegova gospa soproga je tudi učiteljica. Oba sta bila kompetenta in edina prosilca. Čujemo, da sta oba nad vse marljiva, ki se ne brigata za politiko, ampak živita samo za šolo. Živita v srečnem zakonu. Pa se je življilo zopet gotovim gospodom ta srečni zakon razdružiti. Take reči se gode za kulisami — na kranjskem pozorišču. — Stoprav sedaj kapiramo izjavo voditeljice Zakotnik, češ, ona ne bode šla iz Vač, ampak ostane definitivno pri nas. Torej je bilo to imenovanje še prej odločeno. Čemu pa razpisujeta služ-

be in jemljeta kronce iz žepov borno plačanega učiteljstva! Kar napravite vse pod roko! Poizvedujemo še o tem famoznem imenovanju in slišimo naravnost gorostasne reči. Ko bomo popolnoma na jasnem, takrat bomo govorili tudi mi jasno in storihi korake, pri poslancih, ki naj v državnem zboru ožigosajo to kranjsko korupcijo. Vačan.

Kobilčarjevega Jurčeta, poslil župana v Litiji je zadel nesreča. Imel je v hlevu lepo kravo, ki mu je vrgla tri zdrave telčke, sama pa je takoj po otelitvi poginila. Z vsakim človekom imamo usmiljenje in bi tega dogodka niti ne omenjali, da se ni rogala mati Jurčeta g. Damjanu, posestniku v Litiji, kateremu se je ponesrečil vol in se ubil. Rekla je ta »častivredna« mati: »Damjana je bog kaznoval, ker je liberalec.« V Šmartnem pa se je Jurčec norčeval iz liberalcev: »Letos imajo liberalci slabo letino, zato naj napravijo prošnjo za podporo na deželni odbor.« Jurčec! Vse kaže, da boste vi prvi prosili podpore pri deželnem odboru. Nič niso pomagali voščeni telčki in prešički, s katerimi vaša mati vedno zalaga sv. Antona. Vaša prošnja za podporo bo gotovo uslišana in mi vam privoščimo 600 K, katere sigurno dobite, saj ste vi pri deželnem odboru prva oseba, kakor ste se že večkrat pohvalili.

Čebelarški shod v Ribnici se vrši v nedeljo, 27. t. m. po litanih v ondolini šoli. Na shodu bo predaval g. nadučitelj Likozar o čebelarških podružnicah, o premakljivem satovu in o pravilnem ozimovanju čebel s posebnim ozirom na letošnjo čebelarsko letino.

Požar v Harijah. 15. t. m. je izbruhnil v hiši posestnika Fr. Vičiča v Harijah, obč. Trnovo, požar, ki je uničil hišo in vso opremo z živili vred. Škode je okoli 5000 kron, zavarovan pa je bil Vičič samo za 1600 kron. Zažgal je najbrže 6letni sinček, ki se je igral z vžgalicami.

Poroka. Na Planini pri Vipavi se je poročil ondolini nadučitelj g. Ivan Vuga z gđ. učiteljico Milko Kazafura. Bilo srečno!

V Varaždinskih Toplicah je bilo dosedaj 7579 gostov, med njimi tudi mnogo Slovencev.

Navihana goljufica. V ponedeljek je prišla k delavki Mariji Potočarjevi na Poljansko cesto št. 38 neka neznana ženska ter ji začela praviti, da je kuharica pri župniku v Prečni na Dolenjskem, kateri jo je poslal v Ljubljano z naročilom, da ji pove, da je prišla iz Amerike v župnišče večja vsota denarja, katero ji je zapustil nek sorodnik. Ker pa župnik ve, da ima Potočar že itak nekaj denarja v hranilnici, ji sporoča, da naj mu po ti ženski (njegovi kuharici) pošlje hranilnično knjižico, na katero bode naložil še iz Amerike poslani denar, potem ji pa poslal knjižico nazaj. Ker je Potočarjeva trdila, da nima sorodnikov v Ameriki, ji je neznanka natvezila, da jih ima, toda daljnje, katerih niti ne pozna, pozna jih pa župnik. Govorila ji je tako zvito in prepričevalno, da ji je naposled Potočarjeva v najboljši veri izročila hranilnično knjižico v vlogo 1000 K. Po izročitvi te sta se šle še v gostilno nekoliko pokrepčati, nakar je kuharica odšla, češ, da se mora takoj odpeljati domov. Ko je Potočarjeva potem povedala svoji hišni gospodinji, kaka sreča jo je dohitela, ji je ta pripomnila, da to ne bode bržkone vse skupaj nič resnice, marveč, da ji je neznanka pod te pretveze knjižico le izdala. Potočarjeva se je seveda silno prestrašila in takoj šla v hranilnico prepevdat, a je bilo žal že prepozno, kajti denar je bil takrat že dvignjen. Prestrašena je hitela na policijo in za deva ovadila. Takoj so se začele temeljite poizvedbe in kmalu so se dobili podatki, ki so služili v izsledbe goljufice. Vsi podatki so govorili za to, da je navihanka znana goljufica krojačeva žena Ana Kranjčeva, roj. 8. oktobra 1886. v Žužemberku ter pristojna v Moste pri Ljubljani. Kranjčeva je rekla tudi v hranilnici, ko je dvignila denar, da je kuharica pri župniku v Prečni ter da se piše Marjeta Ocvirk. Ker stanuje parček v Vodmatu, je poizvedovalni organ o zadevi takoj obvestil tamosnje orožništvo, katero je še isti večer goljufico aretiralo in izročilo deželni mu sodišču. Hkrati je izvršilo pri nji hišno preiskavo, kjer je našlo še 1007 K Potočarjevinega denarja, te da je bila od dvignjenega denarja 1010 K zapravila samo 3 K. Areto vanka je bila zaradi goljufije in tatvine že trikrat predkaznovana in je silno zvit. V Vodmatu jim je take »priljubljenca«, da ji je neki hudomušnež za odhodnico napravil na harmoniko še koračnico »Zdaj gremo, o zdaj gremo...«

Zatekel se je dne 19. t. m. v La ze srednje velik, lep, bel pes, kateri ima črna ušesa. Na ovratniku ima dva znamenja in sicer eno z leta 1910, druga pa je letošnja s številko 549. Lastnik ga dobi nazaj pri Jožetu Terpinu v Lazah.

Šeste. Včeraj je nek hlapec po Fran Josipa čestil tako neprevidno vozil, da je zadel v kandelaber pri katerem se je vsled sunka razbila plinovka. — Na Poljanskem nasipu je pa nek po imenu neznan vojak-kolesar zadel v neko gospo, katero je podrl na tla in jo na tilniku lahko telesno poškodoval.

Mestna policija je predvčerajšnjem napravila mali pogon ter v tirolskem gozdu aretirala tri delomrčne moške in dve ženski. Ena izmed teh je priznala, da je doma v Griesu pri Bolcanu ukradla svojemu bratu 44 K denarja in pobegnila od doma.

Delavsko gibanje. Včeraj se je odpeljalo z južnega kolodvoza v Ameriko 60 Slovencev in 15 Hrvatov; iz Amerike pa je prišlo 39 Hrvatov.

Izgubila je g. Uršula Podkrajškova hranilnično knjižico »Ljudske posojilnice«.

Preselitev trgovine. Alfonz Breznikova trgovina s klavirji, glasbenim orodjem in muzikalijami na Kongresnem trgu št. 23 se je preselila na Kongresni trg št. 15 nasproti nunske cerkve, kjer se izpopolni svojo velikansko zalogo. Več današnji inserat.

Narodna obramba.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal g. Iv. Strlič iz Godoviča 5 K, katere je nabral na veselici Sokola v Sp. Idriji. Hvala!

Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Metliki. V nedeljo, dne 6. avgusta je priredila tukajšnja podružnica sv. Cirila in Metoda skupno z Belokranjskim Sokolom vrtno veselico na staroznanem Pungertu, katera se je v najlepšem redu izvršila. Udeležba je bila velika, postrežba dobra. Kar se tiče telovadbe, gre največja čast in zahvala na trudu g. tehniku bratu Karlu Fuxu, kot načelniku, ki je vso telovadbo vodil in podučeval telovadce. Pohvaliti moramo tudi naše narodne dame, kakor n. pr. gospo Kato Guštin, predsednico podružnice sv. Cirila in Metoda ter članice g. Podgornik, g. Kopinič, gđe. Trampuš Matilde, kakor pa tudi vrle gospodične Rajmer ter Ene Sallöker, ker so z vso vstrajnostjo delale na to, da se je veselica tako častno izvršila. H koncu gre zahvala pa tudi vsem, ki so pripomogli, da je veselica tako lepo uspela, da si se ji stavile velike zapreke od gotove strani.

Društvena naznanila.

V nedeljo, dne 27. avgusta priredila »Delavsko bralno društvo« in idrijski odsek »Prosvete« veliko ljudsko vrtno veselico pri »Zagodu« z raznovrstnim in bogatim sporedom. Pomnožen pevski moški zbor »Delavskega bralnega društva« zapoje sledeče zbere: I. Bartl: Mi vstajamo ... L. Žepić: Je pa davi ... Z. Svikašič: Koroske narodne pesmi. Sročil sem dobo pisemce ... Oj ta mlinar ... Dečva, tvoje ličice ... V. Novak: Planula zora ... Te točke se vrstijo s proizvajanci »Godbene družbe«, ki izvajajo te orkestralne točke: Fučik: Triglav; Ambrožič: V tihli noči, serenada; J. Zadravžič: Dvoboj; Ambrožič: Pozdrav iz gorjskih planin; Janaka: Vlastenice. — Poleg tega je na sporedu srecov z lepimi dobrotami, ples itd. — V slučaju slabega vremena se vrši veselica prihodnjega nedeljo, dne 3. septembra istotam. Čisti dobicek je namenjen knjižnici »Delavskega bralnega društva« in podpornemu društvu za slovenske visokošolce.

Književnost.

— »Svobodna Misel«. 7. številka je izšla ter izkazuje sledečo vsebino: Dr. Th. Bartošek: Kaj hoče »Svobodna Misel«? — F. V. Krejci: Verstvo in moderni ideal človeka. — Dr. Ludvik Wahrmond: Premoženje katoliške cerkve v Avstriji. — Ignatius: O češčenju svetnikov in njihovih ostan- kov. — Josip Bernhard: Ljubljanski veleinkvizitor. — Stanislav Przybyszewski: Satanova sinagoga. — Svobodnomiselno gibanje. — Razno-rosti.

Razgled po slovanskem svetu.

— Ruski urednik — milijonar umrl. Te dni je umrl v Moskvi Nikolaj Ivanovič Pastuchov, urednik in izdajatelj »Moskovskega Listka«. Rodil se je l. 1822. v vasi Perov pri Moskvi kot sin siromašnih staršev. Dobri ljudje so mu pomagali, da se je izšolal. Ko so ga starši vzeli iz šole, so ga poslali v Moskvo, da bi se sam preživljal. Deček je rad čital, posebno časopise. Poskusil je napisati neko lokalno vest v »Sovremennyya izvestija«. Ko je bila natiskana, je posiljal večkrat kake prispevke. In

končno je došel do tega, da so ga nastavili kot lokalnega reporterja. Urednik je spoznal njegov talent ter ga je pozval, naj napiše podlistek. Poskus se je posrečil in Pastuchov se je popolnoma posvetil pisanju podlistkov. Ko si je prištel nekaj denarja, jel je izdajati svoj lastni list, katerega je urejeval do svoje smrti in s katerim si je pridobil lepo premoženje čez milijon rubljev.

— Koliko je na Ruskem visokošolcev? Po najnovejših dajah je na Ruskem okoli 70.000 visokošolcev. En visokošolcev pride na vsakih 2000 prebivalcev. Najbolj obiskana visoka šola je petrogradska vseučilišče, ki šteje 10.000 poslušalcev.

— Grob prvega ruskega kneza. Blizu ladoškega jezera iščejo ruski arheologi grob prvega ruskega kneza Rurika. Do zdaj so našli »bratovsko gomilo« (skupni grob), o katerem sodijo arheologi zaradi bogatih in umetnih okraskov, da so bili v njem pokopani staroruski bojarji. V grobeh so našli različne orožje, med katerim vzbujajo posebno pozornost sekire in stari meči.

Razne stvari.

* Kolera. Poročila nekega bu-dimpeštanskega lista, da je izbruhnila v Karlovih varih kolera, so popolnoma neresnična. Cela vest je zlobno izmišljena. — V Skoplju sta zbolela za kolero neki Bošnjak in neki Cigan; oba sta umrla tekom par ur. V Solunu se ni pripetil noben nov slučaj, iz Bitolje pa javljajo, da je tam na novo zbolelo 8 oseb.

* Ukradena slika. Iz Pariza poročajo, da je izginila na zagoneten način Leonarda da Vinci mojstrska slika Monna Lisa, ponos muzeja v Louvru, včeraj par minut pred 12. uro iz salona carré. Izpočetka ljudje tem vestem niti verjeti niso hoteli in so mislili, da jo je dal eden zmed fotografirav, ki so imeli dovoljenje sliko fotografirati, prenesti v boljšo luč. Iskali so sliko povsod, najti pa je niso mogli več.

* Afera Helene Seitz v Pragi. Splošno pozornost vzbuja proces Helene Seitz v Pragi, ki je hotela ogoljufati s pomočjo ponarejenega podpisa veleposelnika dr. Janovskega češko hranilnico za 250.000 K, kar se ji pa ni posrečilo vsled paznosti davčnega uradnika v Slanem. Vedno več tal do-biva domneva, da je imela pomagata. Samo, da izve, kako se legalizirajo podpisi, si je dala legalizirati svoj lastni podpis. Na vprašanje, kje je dobila denar za stroške, ki jih je imela, je povedala, da je imela ljubimca, ki jo je zalagal z denarjem, katerega pa ni smela vprašati za njegovo ime. Pravi tudi, da je imela pač namen izvršiti goljufijo, da pa se je v zadnjem trenutku skesala, česar ji pa seveda niso verjeli. Včerajšnja obravnava je podala prav lepo kulturno sliko. Pri poskušeni goljufiji je pomagal Heleni Seitz rezervni častnik in bivši pravnik Ivan Seipt, njegova žena Marija in njegova ljubica sobarica Salzer, katere so vse tri aretirali. Seipt ima dve hiši v Tur-nu pri Toplicah in kamenolom, vse pa je hudo zadolženo. Helena Seitz je z njim skupaj ponarejala menice na škodo lekarnarja Zoula, ki dosegajo vsoto 20.000 K. Od tega denarja je obdržala Seitz 14.000 K, drugo je dala Seiptu. Vsi so živeli zelo razkošno in so se vozili samo s fijakerji. Pri aretiranih so našli vsega skupaj samo 300 K.

* Velik legat v narodne češke namene. »Narodni Listy« poročajo iz Solnograda, da je tamkaj umrl po-sestnik Hubeš zastupil velikanske le-gate v češke narodne namene. Tako je zapustil 30.000 K za ustanove češkim tehnikom, 30.000 K za ustanove češkim enoletnim prostovoljem, 24.000 kron raznim šolskim zavodom, 3000 kron praškemu mestu, 10.000 kron »Češki šolski matici«, 2000 K »Severočeskemu obrambnemu društvu«, 2000 kron »Južnočeš-kemu obrambnemu društvu« in 6000 kron »Komenskega društva« na Dunaju.

* Mirovni kongres v Rimu. Od 25. septembra do 3. oktobra se ima vršiti v Rimu devetnajsti svetovni mirovni kongres. Takoj po kongre-su bo otvorjena v Rimu medparla-mentarna mirovna konferenca, ki bo trajala do 11. oktobra. Letošnji sve-tovni mirovni kongres v Rimu bo jubilejni kongres. Pred 20 leti, to je leta 1891. je bil v Rimu tretji svetovni mirovni kongres, ki mu je predse-doval R. Borghi. Ta kongres je osno-val mednarodno mirovno pisarno, ki je pri posrednih narodnih organizirala mirovno gibanje in kateri je bila za istega na korist svetovnemu miru dodeljena Nobelova nagrada. Dne 26. septembra bo otvorjena v Rimu mirovna razstava. Častni predsednik kongresa bo bivši italijanski mini-strski predsednik Luigi Luzzatti. V odboru se nahaja tudi češki učenjak dr. Fr. Drlina.

* Bomba se je razpočila. Te dni sta v Petrogradu brata Litvin našla

na ulici bombo. Vzela sta jo seboj in jo skušala doma odpreti. Nakrat se je bomba ob groznem poku razletela in napravila veliko opustošenje. Štiri osebe so bile težko ranjene.

* Cvetičo deklilišče, zdrav deški obraz, kakor nas razvedri tak pogled, kako hudo pa smo razočarani, če vidimo v ustih, ki se odpro k smehu, vrsto slabih in od boleznih raz-jedenih zob. In vendar je tako lahko obvarovati zobe pred obolenjem, če uporabimo prava sredstva. V to služijo najboljše čistilo za zobe, ki ostane vedno sveže in se ne razkroji in des-inificira usta in zobe. Vsa ta sredstva združuje čistilo v tulcih, kakršno je Sargov kalodont, poteg tega pa je čisto tudi zavarovano pri vsakemu onesnaženju po prahu in dr., česar pri drugih čistilih ne najdemo. Kalod-ont osveži usta, čvrsti dlesno ter ohrani zobe snažne, bele in zdrave.

Telefonska in brzoljavna poročila.

Češko - nemška sprava.

Praga, 23. avgusta. Knez Thun-Hohenstein pride začetkom prihod-njega meseca v Ischl, da poroča ce-sarju o predpripravljenih delih za češko - nemško spravo. Spravna po-gajanja pa se bodo začela najbrže šele v drugi polovici septembra, ali pa šele meseca oktobra.

Češki avtonomni socijalni demo-kрати.

Brno, 23. avgusta. Tu so imeli češki avtonomni socijalni demokrati sešestanek, na katerem je govoril tudi poslanec Vaněk o zahtevah delavskega stanu in organizacijah.

Potres.

Rabelj, 23. avgusta. Včeraj ob 9. je bil tu kratek, a zelo močan po-tres.

Povodnji na Tirolskem.

Inomost, 23. avgusta. Na sever-nem Tirolskem so bile hude nevihte. Med Franzensfeste in Mitterwaldom je odtrgala voda tri mostove. Promet z vozovi je popolnoma nemogoč. V dolini pod Ötztalskimi alpami je vo-da tako narasla, kakor leta 1848, ko je oteklo jezero. V mnogo krajih stoji hiše pod vodo, poštni promet je popolnoma ustavljen. Mnogo cest je zasulo, da bodo za dolgo nerabne.

Ogrski državni zbor.

Budimpešta, 23. avgusta. V ogr-skem državnem zboru se nadaljuje obstrukcija. Več peticij je bilo vlo-ženih, tudi ministrski predsednik grof Khuen je podal poročilo o pre-kočenju kredita leta 1910. Ob 11. dopoldne je bila seja proglašena za tajno in so razpravljali o ogrskih tiskovnih razmerah.

Kolera na Sušaku.

Reka, 23. avgusta. Na Sušaku je obolela na sumljivih znakih kolere Ljubica Cargonja. Hišo, v kateri je obolela in v kateri stanuje 13 oseb, so izolirali. Takisto je izolirana tudi krčma Fučakova na Orehovici, kjer se je Cargonja zadnje dni dlje časa mudila.

Zaradi kolere ne gredo na vaje.

Reka, 23. avgusta. Pretekli te-den sta v Ilirski Bistrici obolela dva vojaka 13. stotnije Jelaičevega polka. Bolnika so prepeljali na Reko. Sedaj je domobranksko ministrstvo v Budimpešti brzoljavno odpovedalo na-meravane vojaške vaje, ki bi jih do-mobranci morali imeti v reški okoli-ci. Vaje so odpovedane radi onih dveh slučajev kolere. Ministrstvo si da dnevno poročati o zdravstvenem stanju obolelih vojakov.

Papež.

Rim, 23. avgusta. Papež je bil danes prvič zunaj palače v svojih vrtovih; splošno so opazili, da je zelo bled in upadel. Zrak ga je prevzel tako, da po tem, komaj četrturnem izletu, ni mogel sam iz nosilnice.

Protiv draginji.

Belgrad, 23. avgusta. Med Av-strijo in Srbijo se baje vrše pogaja-nja glede povišanja kontingenta uvo-za prašičev v Avstrijo. Tako uredi-tev pač ni izključena, toda Avstrija zahteva baje, da stavi Srbija za iz-voz avstrijskih industrijskih izdel-kov ugodnejše pogoje. Srbija pa je za zahteve Avstrije kratkomočno odklo-nila, vsled česar so se pogajanja raz-bila. Obe te vesti oficijalno ne priz-navajo kot resnične.

Inženir Richter najden.

Solun, 23. avgusta. Inženirja Richterja, ki so ga svoj čas vjeli grški četaši, so našli na grško - turški meji popolnoma zdravega. Turške oblasti so mu šle na roko in je in-ženir Richter sedaj že na potu v So-lun.

»Pro Albanija«.

Carigrad, 23. avgusta. Šest ita-lijskih anarhistov komiteja »Pro Albanija« se je izkrcalo dne 15. av-gusta v Krfu, da se napotijo v Alba-nijo.

Pobegla anarhistka.

Petrograd, 23. avgusta. Anar-histka Marija Školnik, ki je izvršila januarja meseca leta 1908. atentat na guvernerja v Črnigovu in je bila za celo življenje obsojena na prisilno delo v Sibiriji, je pobegnila iz ječe. Omogočila ji je beg baje socijalno-revolucionarna stranka.

Ukradena Monna Lisa.

Pariz, 23. avgusta. V zbornici je interpeliral neki poslanec zaradi ukradene Leonardove slike Monna Lisa znane pod imenom »La gion-da«. Mere slike so 140 cm in 115 cm. Podrobnosti tatvine niso še znane. V Parizu vlada zaradi te tatvine veliko razburjenje. Okvir so našli na nekih stopnicah v Luvru. Splošno sodijo, da je tatvino izvršil rutiniran tat slik ki je moral svojo tatvino že dolgo prej pripraviti. Razne okolnosti go-vore za to, da je izvršila tatvino ve-šča roka.

Maroko.

Pariz, 23. avgusta. Francoskega generala Moniera so v Maroku na-padli domačini. Monieru se je posre-čilo napadalce razkropiti. Pri tem so bili 4 domačini ubiti, 10 Francozov je bilo ranjenih, med njimi štirje težko.

Perzija.

Tebis, 23. avgusta. Na v Sera-bu bivajočega guvernerja iz Marage so izvršili atentat. Guverner ni bil ranjen. Napadalec, 3 Armence in ne-kega Tatarja, so usmrtili.

London, 23. avgusta. »Morning post« poroča, da so vladne čete obko-pile vojsko bivšega šaha. V vojski eksšaha se dogajajo dan na dan de-zercije.

Nemško - francoska pogajanja.

Pariz, 23. avgusta. »Agence Ha-vas« poroča: Francoski poslanik v Berlinu, Cambon, se vrne na svoje mesto 28. t. l. V političnih krogih so mnenja, da je imel razgovor med državnim tajnikom Kinderlen-Waechterjem in poslanikom dober uspeh.

Pariz, 23. avgusta. Ministrski predsednik je imel včeraj dopoldne v popoldne 5 ur trajajoče konfe-rence z zunanjim ministrom, vojnim, mornariškim in justičnim ministrom ter s poslaniki iz Berlina, Londona in Rima glede maroškega vprašanja.

Železničarska stavka na Angleškem.

London, 23. avgusta. Na severo-vzhodni železnici nadaljujejo želez-ničarji stavko. Vsled tega trpi tudi delo v rudnikih. Vsi nastavljeni v severovzhodnih rudnikih stavkajo. Stavkujočim so se pridružili tudi de-lavci v jeklarnah. V več krajih je prišlo do velikih nemirov.

London, 23. avgusta. Delavci pri bagrih, ki čistijo Themso, so za-čeli stavkati. Ker morajo Themso neprestano čistiti, da morejo veliki oceanski parniki v londonski pri-stan, je promet vsled stavke v veliki nevarnosti.

Dublin, 23. avgusta. Pred ekspi-dicijami časopisov je prišlo ponovno do hudih izgrediv. Posredovati je morala policija, ki je rabila tudi orožje.

London, 23. avgusta. V dolnji zbornici je poročal notranji minister Churchill o stavki. Nato se je odgo-dila zbornica do 24. oktobra.

Gospodarstvo.

Predprodaja hmelja v Savinjski dolini.

K tozadevnim razmotrivanjem v sobotni številki dr. K-n. pripomnim, da ni tako jasno, da bi bile predpro-dajne pogodbe z večine veljavne in obvezne in da jaz mislim, da mnogo teh pogodb ni obveznih.

Slišal sem nekega trgovca, ki je v konkurzu, da gre v Savinjsko doli-no kupovat hmelj in da postane v kratkem zopet bogat.

Jasno je, da bi bile vse pogodbe neveljavne, ki bi jih sklenil tak ku-pee.

Znano mi je kot kmečkemu sinu, da prodaja pridelka navadno mož, ne da bi vprašal poprej ženo.

Za navadne slučaje so take po-godbe tudi za ženo obvezne v smislu § 1238 o. dr. z.

Predprodaja hmelja pa nosi v sebi značaj igre in ne spada k navad-nemu rednemu gospodarstvu.

Če sta torej mož in žena solast-nika posestva in torej tudi bodočega pridelka in je prodal mož ves pride-lek brez ženinega privoljenja, je po-godba glede ženine polovice pridelka neveljavna.

Dr. K-n je naziranj, da to mno-go ne izpremeni, ker je potem mož odgovoren za škodo, da je pogodba glede polovice neveljavna.

Jaz pa sem nasprotnega nazira-nja. Izgubo dobička sme kupee le-terjati, če prodajalec ne izpolni ve-ljavne pogodbe. Moža pa ne bodo za-fidei najbrže niti posledice »malae fidei« niti »culpa«. Mala fides se ne more moči niti za slučaj subponira-ti, če si je bil svet, da ne sme ženino

polovice bodočega pridelka v alepo prodati, ker je upal, da žena njegovo pogodbo pozneje odobri.

Isto velja glede »culpa«. Če pa moža zadenejo tudi posledice »cul-pae« § 1324 o. dr. z., so iste malen-kostne.

Vem pa tudi iz izkušnje, da so na-vadno vse take pogodbe zelo nejas-ne.

Naša postava pa zahteva v § 869 o. dr. z., da mora biti pogodba popolnoma jasna, ker se drugače po-godba sploh ni sklenila in so dogovo-ri neobvezni.

Jaz sem prepričan, da sta v mno-gih slučajih dogovorila pogodnika popolnoma nejasne dogovore.

Težko je namreč misliti pred-prodajo bodočih pridelkov v jasni obliki.

Obema pogodnikoma je nejasna mera bodočega pridelka in pri hme-lju še posebej njegova kakovost.

Za take vrste kupnih pogodb je ustanovila postava v §§ 1275 in 1276 o. d. z. posebne oblike. V smislu pa-ragrafa 1275 se sklene veljavna kup-na pogodba le, če kupi kupec natan-ko določeno mero bodočega pridelka za primerno ceno.

V smislu § 1276 o. dr. z. pa skle-ne kupec veljavno pogodbo upa, če kupi povprek bodoče pridelke kake stvari za natanko določeno povpreč-no ceno.

Po mojem naziranju štiti torej postava z določilom § 1275 »za pri-merno ceno« (»verhältnismässigen Preis«) prodajalec bodočih pridelkov, s tem, da mora biti kupnina primer-na, z določilom § 1276 o. dr. z. pa s tem, da zvali vso bodočo nevarnost na kupeca.

Ko so se sklepale te nesrečne predkupne pogodbe, je obetal biti pridelek hmelja dober. Potem je pri-šla suša in pridelek se bo skrčil pod polovico.

Prodajalec je mislil prodati dobro obetajoč pridelok za pogojeno ceno in se mu ne bi zgodila tudi nobena krivica, če bi zadela sedaj kupeca po-sledica poznejše suše, kakor to za-hteva § 1276 o. dr. z.

Ker pa kupec ni prevzel nevarno-sti v smislu § 1276 o. dr. z. na-se, ni tako jasno, da bi bile te pogodbe ve-ljavne in obvezne.

Res je sicer, da je po trgovin-skem pravu nedopusten ugovor za-radi prikrajšanja čez polovico. Trgo-vinsko pravo pa ima pred očmi ve-ljavne pogodbe in določa v čl. 278 trg. z. izrečno, da je volja pogodni-kov odločilna, ne pa besedilo po-godbe.

Če zdaj prekupei velikodušno zahtevajo samo pridelano množino pridelka, ne pa vse kupljene, oziro-ma prodane, ne koncedirajo nič, am-pak s tem sami najjasneje dokumen-tirajo, da se zavedajo, da so bile po-godbe drugače mišljene, kakor so za-pisane. Kupec je namreč vprašal: kmeti: »Koliko hmelja pa bodele le-tos imeli?« — Ta je odgovoril na pr. 50 q. Nato je kupec rekel: »Jaz ku-pim ves vaš hmelj (50 q. a 400 K) za 20.000 K.« Pogodba se je prav-zaprav sklenila v smislu § 1276 o. dr. z., zapisala pa se je drugače.

Po trgovinskem pravu stališče prodajalcev ni slabše, temveč celo boljše. Pri trgovinski kupni pogod-bi je za veljavnost iste potrebno: 1. določenost blaga; 2. določenost kup-nine; 3. določenost kakovosti.

Če pa kakovost blaga ni določe-na, mora se izročiti in sme se zahte-vati samo blago srednje kakovosti. Ker pa je cena hmelju zdaj tako grozno poskočila, mora biti isti iz-rečno dobre kakovosti, drugače bi se rajši kupoval hmelj stare zaloge.

Kupec je torej kupil hmelj sred-nje kakovosti. Če torej hoče sedaj imeti hmelj izredno dobre kakovosti, mora kakovost doplačati. Če pa noče, pa zakrivi on, da se pogodba ne iz-polni.

Jaz bi torej prizadetim svetoval, da potom zadruge v Zalcu pojasnijo vsebino pogodb in posebne okolišči-ne, pod katerimi so se dogovorile. Ta pa naj najprimernejše ukrene, da za-more čim več juristov stvar preštu-dirati. Potem se še-le zamore dati pravi nasvet.

Končno še opozarjam, posebno revne, na določilo §§ 1, 2, 10 zakona z dne 28. maja 1881, ki pravijo: »Če izkorišča isti, ki dovoljuje kredit, ali ga podajša, lahkomišelnost, stisko, slaboumnost, nevednost, ali razbur-jenost prosilca, v preveliki meri, je pogodba nična.

Dr. Florian Kukovec.

— Zakupni razglas. C. in kr. vo-jasko preskrbovalno skladišče v Ljubljani je poslalo trgovski in obrt-ni zbornici v Ljubljani zakupni raz-glas c. in kr. intendance 3. voja v Gradcu glede zagotovitve sena, ala-me, drv in premoga za leto 1911/12. Ponudbene razprave se bodo vršile v različnih krajih v času od 25. av-gusta do 23. septembra t. l. (med tem v Ljubljani dne 26. avgusta). Za-kupni razglas, ponudbeni vzorci in splošni pogoji so v pisarni trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani inte-resantom na vpogled.

— **Petrolejski kartel.** Od 1. avgusta deluje provizorična organizacija v petrolejski industriji in že se je pojavila tendenca po zvišanju cen. Napram ceni 27 K, ki se je plačala za metrični stot petroleja po razpustitvi poslednjega kartela, se bliža danes tržna cena 32 K. Kakor znano, mora plačati rafinerija, ki dela za domači konsum, polovico od zvišane cene nad 27 K v eksportni fond, tako n. pr. zdaj 2 K 50 vin. za metrični stot. Ta prispevek je pa omejen na najvišji znesek 4 K in dosegl bi torej že maksimum, če bi cena doma znašala 35 K. Toda dočim je situacija cen za konsumente tako neugodna, konstrukcija kartela se ni popolna. Pogajanja z gališkimi rafinerijami se vlečejo in tudi za pogajanja z Amerikanci še ni pot pripravljen, kajti predpogoj temu je sporazum z ogrskimi rafinerijami. Če pride do tega sporazuma, tedaj bo še le mogoče misliti na to, da se pridobi tudi Vacuum Oil Company za paralelno postopanje s kartelom. Predpogoj temu je odstranitev prometnih ovir, katere vlada hote dela družbi, in to tembolj, ker mora ravno kartel delovati na to, da postopa za Vacuum oglasno v času, ko se železniški ministrstvo pripravlja izpremeniti tarife za petrolej v škodo rafinerij. Kakor vse kaže, se pripravljajo za konsumente tudi glede petroleja novo razočaranje — neznosne cene.

Darila.

Upravništvu naših listov so poslali:

Za Ciril - Metodovo družbo: G. e. kr. notar Premrou v Krapinskih Toplicah 20 K, koji znesek so zložili na cesarjev dan gg. Bianchi — Lokar — Papež in Premrou — in Fr. Schmit, St. Jernej, Dolenjsko, 1 K 70 vin. pod geslom:

Spomnili smo se Cirilove družbe in slovenske domovine tužne, V Goriškovi gostilni smo delo dopolnili! — Skupaj 21 K 70 vin. Ziveji darovalci in nabiralci!

Izdajatelj in odgovorni urednik: Rasto Pustoslemšek.

Ceno domače zdravilo. Za uravnavo in ohranitev dobrega prebavljanja se priporoča raba mnogo desetletji dobro znanega, pristnega „Mollovega Soliditza-praska“, ki se dobi za nizko ceno, in kateri vpliva najbolj trajno na vse težkoče prebavljanja. Originalna škatlica 2 K. Po poštnem povzetju razpošilja ta prašek vsak dan lekarnar A. Moll, c. in kr. dvorni zalagatelj na Dunaju, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi je izrecno zahtevati Mollov preparat, zaznamovan z varstveno znamko in podpisom.

Priloga
novi trgovini z
manufakturnim
blagom.

J. CIUHA
preje Jesih & Windischer
Ljubljana
Stari trg 1
(prej bazar)
postaja elektr. železnice.

Cez
FLORIAN

ga ni!
Po njem ti jed diši,
Želodec ne boleha
In glava ne boli!

Zahtevajte izrečno „FLORIAN“!
Zavračajte ponaredbe!

Ljudska kakovost liter K 2-40.
Kabinetna kakovost „ „ 4-80.
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Proti prahajem, luskinam in izpadanju las

deluje najboljšo priznana

Tanno-chinin tinktura za lase

katera okrepjuje lasišče, odstranjuje luske in preprečuje izpadanje las. 1 steklenica s navodom 1 krome. Razpošilja se s obratno pošto ne manj kot dve steklenici.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil, medlo, mil, medicinal. vin, specijalit. tet, najfinjših parfumov, kirurških obvez, svežih mineralnih vod itd.

Dež. lekarna Milana Leusteka

v Ljubljani Rosljova cesta št. 1.

poleg novozgrajenega Fran Jožefovega jubil. mostu. 169

V tej lekarni dobivajo zdravila tudi člani bolniških blagajin južne železnice, c. kr. tobačne tovarne in okr. bolniške blagajne v Ljubljani.

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi današnje borze 23. avgusta 1911.

Malobinski papirji.	Denarni	Diagonalni
4% majeva renta	92-10	92-30
4 1/2% srebrna renta	95-65	96-05
4% avstr. krona renta	92-10	92-30
4% ogr.	91-05	91-25
4% kranjsko deželno posojilo	94-10	95-10
4% k. o. češke dež. banke	93-65	94-65

Srečke.	410—	422—
Srečke iz 1. 1860 1/2	600—	612—
„ „ 1864	309-75	321 75
„ zemeljske 1. izdaje	293-50	299 50
„ „ 2. „	280-65	286 65
„ ogrske hipotekne	248-50	254-50
„ dun. komunalne	506—	518 —
„ avstr. kreditne	501—	511—
„ ljubljanske	86—	92 —
„ avstr. rdeč. križi	70-75	76 75
„ ogr.	48-10	54 10
„ banjska	36—	40—
„ turške	247-75	250 75

Valuta.	11-37	11-41
Cekini	117-32	117-52
Marke	95-25	95-35
Franki	94-65	94-85
Lire	253-75	254-50
Rubli		

Valuta.	11-37	11-41
Cekini	117-32	117-52
Marke	95-25	95-35
Franki	94-65	94-85
Lire	253-75	254-50
Rubli		

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 23. avgusta 1911.

Termin.

Pšenica za oktober 1911.	za 50 kg	11-75
RZ za oktober 1911	za 50 kg	9 77
Koruzi za sept. 1911	za 50 kg	8-38
Koruzi za maj 1912	za 50 kg	8-20
Oves za oktober 1911	za 50 kg	8-97

Komik dr. Ing. Hirsch, Olovnica. Kemično-tehnična preiskava je izpričala, da je „Soydin“ prav izvrstno uporabna ustna voda, ker so njeni podatki popolnoma neškodljivi in se z njo lahko razkužuje.

Meteorološko poročilo.

Vilina nad morjem 300-2. Srednji značilni tlak 736-6 mm

avgusta	čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura v C	vetovi	nebo
22	2. pop.	731-6	28-2	sr. jzah.	del. jasno
	9. zv.	732-5	22-4	sr. zahod	oblačno
23	7. zj.	732-0	18-5	sl. jvzh.	jasno

Srednja včerajšnja temperatura 22-9°, norm. 18-2°. Padavina v 24 urah 0-0 mm.

Franc Zupanc
kleparski pomočnik

danes ob pol 6. zjutraj, po kratki in mučni bolezni v 68. letu preminul. Pogreb draga rajnika bo v četrtek 24. t. m. ob pol 5. popoldne iz deželne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, 23. avgusta 1911.

Žalujejo ostali.

Zbirka avstrijskih zakonov
v slovenskem jeziku.

I. zvezek:
Kazenski zakon
o hudodelstvih, pregreških in prestopkih z dne 27. maja 1862 št. 117 drž. zak. z dodatnim
tiskovnim zakonom
z dne 17. dec. 1862 št. d. z. ex 1863 in drugimi novejšimi zakoni kazensko-pravnega obsega.

V platno vezan 6 K;
po pošti 6 K 20 vin.

Narodna knjigarna
v Ljubljani.

Ivana Tomšič roj. Steinmetz
vдова c. kr. šolskega nadzornika

po kratkem a težkem trpljenju, previdena s sv. zakramenti za umirajočo, danes ob pol 7. zjutraj v 59. letu svoje starosti blaženo zaspala v Gospodu. Pogreb se vrši v sredo dne 23. t. m. ob 5. popoldne iz hiše zaostli Sv. Petra cesta št. 4 na pokopališču k Sv. Križu.

Sv. maše zadošnice se bodo darovale v župni cerkvi Mar. Oznanjenja.

V Ljubljani, dne 21. avgusta 1911.

Rudolf, sin. — Pavlina in Olga, hčeri. — Fran in Alojzij Steinmetz, brata. — Eliza Steinmetz roj. Pengov, svakinja. — Teodor Tomšič, pastorek. — Marija Likar in Antonija Petrovčič, pastorki.

„SLAVIJA“
vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

Reservni fond K 53.756.288-24. — Izplačane odškodnine in kapitalije K 115.390.003-61.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje: čigar pisarne so v lastni bančni hiši v Gosposki ulici št. 12.

Generalna zastopstvo v Ljubljani

Najboljše odvarčno sredstvo proti infekcijskim boleznim, težkočam v želodcu in splošnem delu telesa ter kot osvežilna pijača z vodo ali slatinami zredčena, izvrstno služijo

KONJAKI
Gróf Keglevich István utódal
(Grafo Stefana Kegleviča nasl.)
Premotor,
ti konjaki so bili v tuzemstvu in inozemstvu odlikovani izključno s častnimi diplomami in se dobivajo povsod. 2807

Prešernove slike

prodaja in pošilja po poštne povzetju

Iv. Bonač v Ljubljani.

Cena slike 5 kron. 273

V slovenski in nemški stenografiji popolnoma izvežbanega 2869

stenografa-strojepisca

ev. stenografino-strojepisko

sprejme najkasneje s 15. sept. t. l.

odvetniška pisarna dr. Trillerja v Ljubljani. 2828

Išče se mlad, izvežban risar

za pohoštvo,

ki je več enega slovanskih jezikov.

Prva hrvatska stolarska udruga, Zagreb.

Občinska hranilnica

v Drnišu v Dalmaciji

sprejema

hranilne vlege

od K 2— do K 100.000—

proti 5% obrestovanju, ter povrača zneske do K 5000— brez odpovedi, zneske do K 20.000— proti prijavi 8 dni, večje zneske po dogovoru. — Za polletno izplačevanje obresti izdaja na zahtevanje obrestne knjižice. — Dopisovanje v slovenskem in hrvaškem jeziku. 2249

Za varnost hranilnih vlog in njih obrestovanje jamči občina Drniš.

Na debelo in drobno

po nizkih cenah priporočam svojo

bogato založeno 240

trgovino

z galanterijskim in vseh vrst kramarskim blagom in pleteninami.

354 **Devocionalije**

in vse vrste blago za božja pota.

Tvorniška zaloga kranjskih glavnikov.

Anton Škof

Ernest Jevnikarjev naslednik

Dunajska cesta, v hiši gostilne št. 6.

Ženitna ponudba.

Nadučitelj, star 33 let, v lepem kraju in z dobrimi dohodki, bi se rad seznanil s simpatično in izobraženo gospico, ki ima tudi nekaj premoženja. — Pisma pod naslovom „Nadučitelj“ na upravništvu »Slovenskega Naroda«.

Ženitna ponudba.

Nadučitelj, star 33 let, v lepem kraju in z dobrimi dohodki, bi se rad seznanil s simpatično in izobraženo gospico, ki ima tudi nekaj premoženja. — Pisma pod naslovom „Nadučitelj“ na upravništvu »Slovenskega Naroda«.

Ženitna ponudba.

Nadučitelj, star 33 let, v lepem kraju in z dobrimi dohodki, bi se rad seznanil s simpatično in izobraženo gospico, ki ima tudi nekaj premoženja. — Pisma pod naslovom „Nadučitelj“ na upravništvu »Slovenskega Naroda«.

Ženitna ponudba.

Nadučitelj, star 33 let, v lepem kraju in z dobrimi dohodki, bi se rad seznanil s simpatično in izobraženo gospico, ki ima tudi nekaj premoženja. — Pisma pod naslovom „Nadučitelj“ na upravništvu »Slovenskega Naroda«.

Ženitna ponudba.

Nadučitelj, star 33 let, v lepem kraju in z dobrimi dohodki, bi se rad seznanil s simpatično in izobraženo gospico, ki ima tudi nekaj premoženja. — Pisma pod naslovom „Nadučitelj“ na upravništvu »Slovenskega Naroda«.

Ženitna ponudba.

Nadučitelj, star 33 let, v lepem kraju in z dobrimi dohodki, bi se rad seznanil s simpatično in izobraženo gospico, ki ima tudi nekaj premoženja. — Pisma pod naslovom „Nadučitelj“ na upravništvu »Slovenskega Naroda«.

Ženitna ponudba.

Nadučitelj, star 33 let, v lepem kraju in z dobrimi dohodki, bi se rad seznanil s simpatično in izobraženo gospico, ki ima tudi nekaj premoženja. — Pisma pod naslovom „Nadučitelj“ na upravništvu »Slovenskega Naroda«.

Ženitna ponudba.

Nadučitelj, star 33 let, v lepem kraju in z dobrimi dohodki, bi se rad seznanil s simpatično in izobraženo gospico, ki ima tudi nekaj premoženja. — Pisma pod naslovom „Nadučitelj“ na upravništvu »Slovenskega Naroda«.

Korespondent in knjigovodja

pri velikem akcijskem podjetju, izurjen tudi v pravnih stvareh, vešč več jezikov, ..

želi premeniti službo.

Nastop ev. s 15. d. m. ali pozneje. — Cenj. ponudbe pod „Zanesljiva moč“ na upravništvu »Slovenskega Naroda“. 2866

Učenec

kateri bi imel vso oskrbo pri starših,

se sprejme v trgovino

I. Krivic, Dunajska cesta 4.

Proda se 300—400 2861

lepih stoječih smrek.

Naslov v upravništvu »Slov. Naroda«.

Učenca

s primerno šolsko naobrazbo sprejme

.. A. Sušnik, Ljubljana, Zaloška cesta. ..

Prodajalka

se sprejme s 15. oktobrom

v glavni tobačni zalogi na deželi.

Prosilke, ki so večše šivanja, naj to v ponudbi pripomnijo. 2829

Kje, pove upravništvu »Slov. Naroda«.

Enonadstropna

= Vila =

za dve družini na lepem prostoru z

lepim vrtom se po nizki ceni prod.

Natančne podatke, da Tomaž Čeh, L. ulica, Pot v Rožno dolino št. 237. 2702

Za 1. september iščem

снажно stanovanje

obstoječe iz 2 sob, kuhinje in pritlikin,

v sredini mesta ali v dvorskem, kolo-

dvorskem okraju ali na Poljanah. —

Ponudbe z navedbo cene do 25. t. m.

na upravn. »Slov. Nar.« pod „učitelj“.

Trgovski sotrudenik

dobro izurjen v trgovini z mešanim

blagom in

krepak učenec

se sprejmeta

pri trvdki Ivan Razboršek v

„Šmartnem pri Litiji.“

Službe išče

kontoristinja

absolventinja trg. šole, večša sloven-

skega, nemškega in češkega jezika

ima nekolikoletno prakso in najboljše

sprichevala. — Ponudbe sprejme uprav-

ništvu »Slov. Naroda« pod št. „2867“.

Ženitna ponudba.

Nadučitelj, star 33 let, v lepem kraju in z dobrimi dohodki, bi se rad seznanil s simpatično in izobraženo gospico, ki ima tudi nekaj premoženja. — Pisma pod naslovom „Nadučitelj“ na upravništvu »Slovenskega Naroda«.

Ženitna ponudba.

Nadučitelj, star 33 let, v lepem kraju in z dobrimi dohodki, bi se rad seznanil s simpatično in izobraženo gospico, ki ima tudi nekaj premoženja. — Pisma pod naslovom „Nadučitelj“ na upravništvu »Slovenskega Naroda«.

Ženitna ponudba.

Nadučitelj, star 33 let, v lepem kraju in z dobrimi dohodki, bi se rad seznanil s simpatično in izobraženo gospico, ki ima tudi nekaj premoženja. — Pisma pod naslovom „Nadučitelj“ na upravništvu »Slovenskega Naroda«.

Ženitna ponudba.

Nadučitelj, star 33 let, v lepem kraju in z dobrimi dohodki, bi se rad seznanil s simpatično in izobraženo gospico, ki ima tudi nekaj premoženja. — Pisma pod naslovom „Nadučitelj“ na upravništvu »Slovenskega Naroda«.

Ženitna ponudba.

Nadučitelj, star 33 let, v lepem kraju in z dobrimi dohodki, bi se rad seznanil s simpatično in izobraženo gospico, ki ima tudi nekaj premoženja. — Pisma pod naslovom „Nadučitelj“ na upravništvu »Slovenskega Naroda«.

Ženitna ponudba.

Nadučitelj, star 33 let, v lepem kraju in z dobrimi dohodki, bi se rad seznanil s simpatično in izobraženo gospico, ki ima tudi nekaj premoženja. — Pisma pod naslovom „Nadučitelj“ na upravništvu »Slovenskega Naroda«.

KRANJSKA STAVBINSKA DRUŽBA V LJUBLJANI

Stavbno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbnotehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbna in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. — Priporočila se za stavbna dela vsake vrste.

Komptoarist

star 28 let, neozžen, več polnoma nemškega in slovenskega jezika s petletno prakso, išče primerne službe. Nastop takoj. 2825
Ponudbe pod naslov: „Zvestoba 20“ pošto ležeče, Jesenice, Gorenjsko.

J. Zamljen

čevljarški mojster v Ljubljani, Sodna ulica št. 3 izvršuje vsa čevljarška dela do najfinerše izvršitve in priporoča svojo zalogo storjenih čevljev. Izdeluje tudi prave gorske in telovadske čevlje. Za naročila z dežele zadostuje kot mera pripisan čevljar. 245

Najboljša in najzdravejša

barva za lase in brado

je dr. Drallea „NERIL“, ki daje sivim in pordečelim lasem njih prvotno naravno in zdravo barvo. Dobi se svetla, rjava, temnorjava in črna v steklenicah z navodilom po 2 K, velike po 4 K, pri

S. STRMOLI

Ljubljana, Pod Trančo št. 1. Cenovnik lastnih izdelkov in potrebščin se pošlje na zahtevo zastonj.

Pristen dober brinjevec

se dobi pri 4220
L. SEBENIKU v Spod. Šiški.

„Radi odpotovanja se ceno prodaste“ 2864

2 majhni hiši

z velikim sadnim vrtom ter manjša

gostilna

z večjim vrtom.

Več se poišče v restavraciji pri „Zvezdi“, Spodnja Šiška št. 22.

Važno za vinske trgovce

Vinski sodi

več sto komadov, prav močni in zdravi iz hrastovega lesa, od 400—800 l se dobivajo po prav nizki ceni 2545 pri trrdki

M. Rosner & Co

v Ljubljani.

Važno za vinske trgovce

Optični zavod Jos. Ph. Goldstein

Ljubljana, Pod trančo 1 priporoča svojo bogato zalogo naočnikov šipalnikov, daljnogledov in vse v to stroko spadajoče predmete. 1893

Močni salon.

Častitim damam priporoča

klobuke

le najfineršega okusa

Ida Škof-Vanek

239

Šod Frančo.

Šatni klobuki vedno pripravljene. Tako tudi venci o trakov in razne cvetlice. Doma izdelovane.

Narodna knjigarna

v Ljubljani

Prešernova ulica št. 7.

priporoča

kanceljski, konceptni, dokumentni, ministrski, pisemski, ovični in barvani papir

Razete s pisemskim papirjem.

Trgovske knjige

v vseh velikostih, črtane z eno ali z dvema kolonama, vezane v papir, platno ali polusnje.

Odbjemalne knjižice po različnih cenah.

Zaloga šolskih zvezkov in risank.

Zavitke za urade v vseh velikostih.

Velika izber

vseh pisarniških potrebščin, svinčnikov, peres, poročnikov, radirk, kamernih, tablic, gobic, črnila itd.

Barve za šole in umetnike.

Razglednice

pokrajinske, humoristične, umetniške vseh vrst, od najpreprostejših do najfinerših.

Albumi za slike in dopisnice, vezane v pliš in v usnje.

Poezijske knjige.

Podobice za otroke.

Leseni okvirčki za razglednice.

Risalne deske, trikotniki, palete, risalna ravnila, tuše, čopiče.

Notesi in tintniki.

Vodni elevatorji

(črepale na vreteno)

za vodnjake cisterne ter črepale za vodo za ročni in strojni pogon, motorje na veter, toplotne, plinovne, naftovne in bencinovce postavlja najceneje

J. K. Rudolf

c. kr. dverni dobavitelj v Plzinji.

Radi opustitve podjetja

se oddajo takoj ali za novembrov termin v sredini mesta 2844

lepi prostori

pripravi za vsako obrt, posebno pa za skladišča, kolarstvo, mizarstvo, kleparstvo itd. — Vprašati je pri

Jos. Škerlj, Komenskoga ulica, v bivši meščanski pivnici.

M. Rosner & Co

veležgalnica sadnega žganja v Ljubljani

priporoča v lastni žganjarni kuhano

2544

Slivovko

Tropinovec

Brinjevec

Hrušovec

Vinsko žganje

zanemljivih kakovosti.

6 rudarjev

2458

išče premogokop „Adria“, Vremški Britol pri Divači.

iščem

krajevne zastopnike

za svoje izdelke, proti proviziji za Zagreb, Trst in Reko. Tovarna barv, Franc Pevec, Dol pri Ljubljani. 2841

Brivnica v Radovljici

na prodaji 2794

Vsled preselitve nameravam svojo brivnico v Radovljici v kratkem prodati. Interesenti, dobe na zahtevanje ustnena ali pismena pojasnila, obračajo se naj neposredno name. Alojzij Bizjak, brivec v Radovljici.

Vino!

Razprodaja najfinerših vin

samo iz lastnih goric začela se je pri Ivanu Malusu posestniku gorle na Bizelskem, postaja: Brežice.

Komur ni pri nakupu za en krajcar naj naj si naroči letnik 1908 1 ali več polovnjakov bode vsaj vedel, kaj je zlahtna kapljica posebne kakovosti v tem času.

Zaloga je zdaj še preko 1000 hektolitrov. Cene so od 60 v. do 80 v. po letniku (1908 in 1909) in po kakovosti. 2678

Tehnična pisarna in stavbno podjetje

Ingenieur H. UHLÍŘ

3801 Ljubljana, Resljeva cesta št. 26.

Strokovna izvršitev vseh vrst načrtov in proračunov, strokovni znanstveni izvidi, prevzetja zgradb.

ANTON ŠARC, LJUBLJANA.

Izdelovanje perila, pralnica in svetilolikalnica, električni obrat, priporoča zelo dobro in solidno izdelano perilo po nizkih cenah.

„TETRA“

srajce za gospode v različnih barvah, dobre kakovosti, izborna noša, posebno priporočljivo za osebe, ki se rade pote in zoper prehlad. Dobi se blago in po meri izdelano perilo.

Vzorci na razpolago.

1977

Ivan Jax in sin

v Ljubljani 318

Dunajska cesta 17

priporoča svojo bogato zalogo

voznih koles.

Šivalni stroji

za redbino in obrt.

Brezplačni kurzi za vezenje v hiši.

Pisalni stroji „ADLER“.

Anton Bajec

umetni in trgovski vrtnar

naznanja sl. p. n. občinstvu, da se nahaja njegov

cvetlični salon

Pod Trančo.

Velika zaloga suhih vencev.

Izdelovanje šopkov, vencev, trakov itd.

Okusno delo in zmerne cene.

Zunanja naročila točno.

Vrtnarija na Tržaški cesti št. 34.

Cementne cevi v vseh dimenzijah, barvaste plošče itd.

Kranjska betonska tvornica Tribuč & Komp.

Ljubljana.

Stopnice, balkone, spomeniki, stavbni okraski itd.

Priporočamo našim
gospodinjam

KOLINSKO CIKORIJO

iz edine slovenske
tovarne v Ljubljani

ALFONZ BREZNIK

c. kr. izvedenec in učitelj Glasbene Matice.

Največja in najstarejša trgovina in izposojevalnica klavirjev in harmonijev. Velikanska zaloga vsega glasbenega orodja strun in muzikalij.

C. kr. avstrijski poštne-
ranilnični konto št. 114.003.

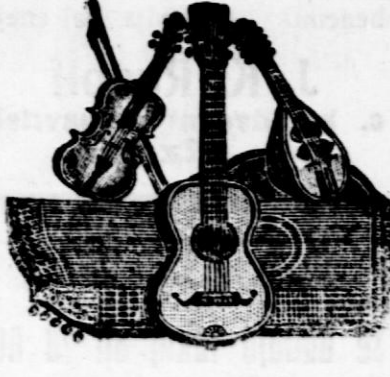
Ljubljana, Kongresni trg št. 15

Naslov hrzajevkam
KLAVIR - BREZNIK, Ljubljana.

(nasproti munske cerkve).

Klavirje dvorne trdnice Bösendorfer, Czapska, Böhl & Heitzmann, Steinhammer in Manborg (amer. harm.) imam le jaz izključno edini zastopnik za Kranjsko v velikanski zalogi in izbiri. Ne dajte se varati po navidezno cenem, vsiljivem „pofelnju“, osobito, ker nudim vsakomur, da si po kolikor mogoče najnižji ceni ali na čudovito majhne obroke brez vsakega zadatja nabavi prvovrsten instrument z resnično

pismeno 10letno garancijo. Stari klavirji najugodnejše v zameno. Izposojevalnica najnižja. Popravila in uglaševanje vseh glasbil najceneje. Preigrani klavirji vedno v zalogi. Violine, citre, kitare, tamburice, harmonike, telov. rogovi in strune po tovarniških cenah. — Ves dan odprto!

Fran Sax

Ljubljana, Gradišče 7

„Pri kroni“

slovenski elektrotehnik,
oblastv. koncesijoniran
inštalater za male in
veletoke.

Uvaja: električne naprave
za luč in moč (izven ljubljanskega mestnega omrežja) strogo po tozadevnih predpisih: elektr. zvonila, telefone itd.

Strokovnjak za strelovode.

Blago samo prve vrste na razpolago

Krasna umetniška reprodukcija v več barvah

znamenite Groharjeve slike

Primoža Trubarja

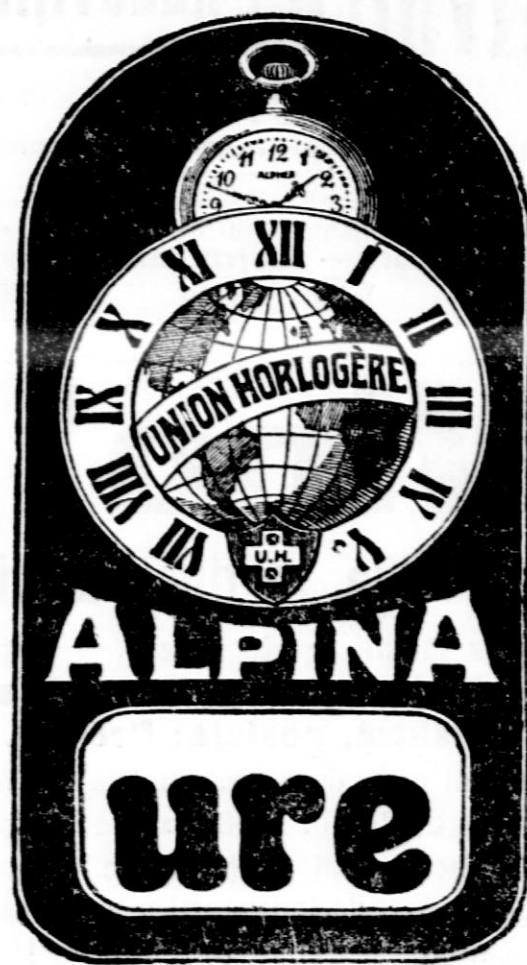
ustanovitelja slovenske književnosti

visoka 66 cm in široka 55 cm je najlepši okras vsake slovenske hiše. Ta reprodukcija je sploh najboljša in najdovršenejša kar jih imamo Slovenci.

Cena s pošto K 3.20.

Dobiva se v

NARODNI KNJIGARNI v Ljubljani, Prešernova ul. 7.

Priznana največja, resnično domača,
že 25 let obstoječa eksportna trdnica.

Fr. Čuden

urar v Ljubljani, Prešernova ul. 1

samo nasproti Frančiškanske cerkve
je delničar

največjih tovarn švicarskih ur »UNION«
v Genovi in Biele

on torej lahko po originalno tovarniških cenah
garantirano zanesljivo, v vseh legah in temperaturah po njegovem astronomičnem
regulatorju regulirane, svetovno znane

Alpiña ure

z matematično preciznim kolesjem — v zlatu,
tula, srebru, nikliju in jeklu

prodaja.

Nedosežno velika izbira. — Večletno jamstvo.
Ceniki zastoj in poštne prosti.

Velika zaloga najmodernejših slaminov.
Klobuke
cilindre
in čepice
v najnovjših fazonah in v veliki izbiri
priporoča
IVAN SOKLIČ.
Pristni Panama-slaminji od 9 K do 50 K.

M. Kristofič-Bučar

Ljubljana, Stari trg št. 28

prevelike
trgovine

prodaja po zelo znižani ceni

Krasne
BLUZE,

fine

KOSTIME, KRILA,

plašče, pelerine, nočne halje,

predpasnike, perilo, tudi po meri,

otroške oblečke, čepice,

potrebščine za novorojenčke,

moderce, pasove, nogavice, rokavice,

moške srajce, ovratnike in drugo modno blago.
Pošilja se na ogled po pošti.

Narodna knjigarna

Kralj Matjaž.

Zgodovinska povest; spisal Fr. Remec.

Cena 2 K, s pošto K 2-20.

Pravkar je izšla v drugi izdaji prekrasna zgodovinska povest »Kralj Matjaž«, ki spada med najbolj čitane knjige in po kateri občinstvo vedno znova vprašuje.

Čez trnje do sreče.

Spisal Senčar.

Cena broš. K 1-20, vez. K 2-20,
s pošto 20 v več.

Zelo zanimiv roman, poln interesantnega dejanja.

Rdeči smeh.

Spisal Leonid Andrejev.

Preložil Vladimir Levstik.

Cena broš. K 1-40, vez. K 2-40,
s pošto 20 v več.

V tem »odlomku najdenega rokopisa«
so popisane strahote vojne in iz nje
porajajo se pijanosti krvi in blaznosti.

Brodkovski odvetnik.

Spisal V. Beneš-Sumavsky.

Cena broš. K 1-50, vez. 2-50,
s pošto 20 v več.

Ta odlični roman podaja zanimivo in
pretresljivo sliko iz narodnega življenja
in priča, kako nemška žena uničevalno
vpliva na slovanskega moža.

Undina.

Spisal André Theuriet.

Cena 30 v, s pošto 10 v več.

Eden najlubeznivejših francoskih pisateljev je v tej knjigi podal dražestno povest, ki jo je svetovna kritika uvrstila med nesmrtna dela.

V študentskih ulicah.

Roman; spisal Fr. Remec.

Cena broš. K 1-50, vez. K 2-50,
s pošto 20 v več.

To je gniljav roman iz ljubljanske preteklosti, slika življenje iz tedanjih malomeščanskih in gospodskih krogov, tragedija dekleta, ki je vzraslo v študentskih ulicah, a je pogledalo v aristokratske kroge Gospodskih ulic in to poplačalo s svojo življensko srečo.

Libera nos a malo.

Zgodovinski roman; spisal Vladimir Vesel.

Cena K 1-40, vez. K 2-20, s pošto 20 v več.

Koncem 15. stoletja se je pripravljaval na Slovenskem kmetijski punt. Kmetstvo ljudstvo je takrat strahovito trpelo in vrh tega so duhovske in posvetne oblasti trpinčile ljudstvo zaradi domnevanega čarovništva. Ponekod so požgali vse prebivalce kake vasi, ker so bili osumljeni čarovništva. Vse to nam popisuje pisatelj v tem veleznanimivem romanu.

Zadnji rodovine Benalja.

Spisal Fr. Remec.

Cena K 1-50, s pošto K 1-70.

Veleznanimiv zgodovinski roman iz časa rokovnjaškega gibanja na Kranjskem.

Ljubezen in junaštva strahopetnega praporščaka.

Cena — 80 v, vez. K 1-80, s pošto 20 v več.

Ta mična ljubezenska povest se je občinstvu prav posebno prikupila. Dejanje se vrši za časa zadnje avstrijsko-turške vojske, ki jo je vodil princ Evgen. V povesti je popisano, kako izvrši strahopeten človek občudovanja vredna junaštva, samo da bi se opral pred tisto, ki jo ljubi.

Strahovalci dveh kron.

Spisal Fr. Lipič.

Cena broš. K 2—, vez. K 4—, s pošto 40 v več.

Veleznanimiv roman iz časa velikih bojev med pomorskimi razbojniki, turškim cesarstvom in beneško republiko.

Aleš iz Razora.

Spisal Ivan Cankar.

Cena broš. K 1-50, vez. K 2-50,
s pošto 20 v več.

Najbolj ljudska in ena najlepših povesti, kar jih je spisal Cankar.

Ljubezen Končanove Klare.

Roman; spisal Fr. Remec.

Cena broš. K 1-50, vez. K 2-50,
s pošto 20 v več.

Ozadje tega romana je zgodovinsko. Dejanje se vrši v Ljubljani in njeni okolici v časih Napoleonove Ilirije, v krogih francoskih in domačih aristokratov, med katere je stopilo slovensko dekle, ki v svetosti svoje ljubezni doprinese plemenite žrtve, dokler se ne posled tudi njej ne nasmeje sreča.

Mali lord.

Spisal F. H. Burnett.

Cena broš. K 1-60, vez. 2-60,
s pošto 20 v več.

To knjigo vesolja, kakor je kritika imenovala to presrečno povest, so po izgledu mestnega šolskega nadzornika sprejeli v šolske knjižnice vsi šolski voditelji, ki jim je res mar, da mladina kaj dobrega čita.

Osnovni nauki o narodnem gospodarstvu.

Spisal Valentin Zun.

Cena K 3—, s pošto K 3-20.

To je najpopolnejše in najtemeljitejšo delo o narodnem gospodarstvu v slovenskem jeziku. Ta knjiga je absolutno potrebna za vsakega, kdor deluje na narodnogospodarskem polju, zlasti za vsakega posojilničarja.

Zaljubljeni kapucin.

Vesela povest iz ljubljanske preteklosti.

Cena broš. K 1—, vez. K 1-80,
s pošto 10 v več.

Kdor se hoče prav od srca nasmejati, naj čita to knjigo, ki je polna drastične komike in prešernega humorja.

Ljubljana • Prešernova ulica 7 • Ljubljana